

Аналітичний огляд
фондового ринку України
за 2011 рік

ЗМІСТ

РЕЗЮМЕ	4
РОЗДІЛ 1. ОБСЯГИ ТА СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ, УЧАСНИКИ РИНКУ	6
1.1 Обсяги фондового ринку України	6
1.2 Аналіз діяльності з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку України.....	7
1.3 Аналіз діяльності з управління активами інституційних інвесторів на фондовому ринку України.....	9
1.4 Аналіз депозитарної діяльності на фондовому ринку України.....	10
1.5 Аналіз діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку України	12
РОЗДІЛ 2. КОН'ЮНКТУРА РИНКУ	15
2.1 Аналіз діяльності найбільших організаторів торгівлі	15
2.2 Кореляційно-регресійні зв'язки фондових індексів України та світу	19
2.3 Первинний фондовий ринок в розрізі інструментів	23
ДОДАТКИ.....	29

РЕЗЮМЕ

Аналітичний департамент Національного рейтингового агентства «Рюрік», на основі нещодавно опублікованого звіту НКЦПФР «Український фондовий ринок у 2011 році: впевненість, стійкість та зростання», проаналізував статистичну інформацію щодо розвитку фондового ринку України за результатами 2011 року. Проведений аналіз дозволив зробити нижченаведені висновки.

Торгівля цінними паперами. Динаміка основних кількісних показників фондового ринку в Україні у 2011 році характеризувалась помірним становленням позитивних тенденцій розвитку країни. У 2011 році обсяг торгів на ринку цінних паперів у 1,4 разу перевищив показник 2010 року і становив 2 171,10 млрд. грн., що перевищило ВВП країни на 64,9%. Роль інструментів фондового ринку у залученні інвестицій також набула суттєвого зростання. Так, обсяг залучених інвестицій в економіку України через інструменти фондового ринку у 2011 році сягнув 173,38 млрд. грн., що майже у 2 рази більше, ніж у 2010 році (92,91 млрд. грн.).

У 2011 році на ринку цінних паперів найбільшою інвестиційною привабливістю характеризувались державні облігації та акції, що відобразилось у обсязі здійснених контрактів. Частка операцій з державними облігаціями зросла з 23,03% у 2010 році до 39,84%, хоча при цьому частка торгів з акціями скоротилась з 36,75% у 2010 році до 30,11%.

Свідченням поступового поглиблення інтеграції національного фондового ринку у світовий ринок капіталу є зростання частки договорів з нерезидентами у загальному обсязі виконаних договорів з 13,43% у 2010 році до 16,67% у 2011 році.

Ринок торгівлі цінними паперами у 2011 році характеризувався відносно високою концентрацією – ТОП-25 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних договорів на ринку цінних паперів у 2011 році виконали договорів на загальну суму 1,37 млрд. грн., що становить близько 63,8% сукупного обсягу. ТОП-3 торговці в 2011 році займали частку в 24,23% сукупного обсягу виконаних договорів.

До переліку ТОП-25 торговців за підсумками 2011 року, займаючи 23-тю позицію, потрапило ПАТ «АКТАБАНК»¹ (станом на 23.07.2012 р. довгостроковий кредитний рейтинг позичальника підтримувався НРА «Рюрік» на рівні uaBBB+ з прогнозом «позитивний») з результатом в 19,2 млрд. грн., або 0,89% сукупного обсягу.

Біржовий ринок. Висока активність на біржовому ринку у 2010–2011 роках призвела до збільшення організованого фондового ринку, частка якого становила 10,74% та 13,16% відповідно від обсягу усіх операцій з цінними паперами на ринку цінних паперів України. За результатами торгів на організаторах торгівлі, обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами у 2011 році становив 235,44 млрд. грн., що майже на 80% (або на 104,15 млрд. грн.) більше у порівнянні з 2010 роком (131,29 млрд. грн.). Варто відмітити, що наприкінці року активність торгів на організованому ринку цінних паперів була суттєво знижена – обсяг торгів у IV кварталі 2011 року становив всього 52,83 млрд. грн., що майже на 24% менше, ніж у III кварталі 2011 року.

На організаційно оформленому ринку у 2011 році спостерігалось збереження високої концентрації торгівлі цінними паперами, оскільки близько 98% біржових контрактів (договорів) зосереджено на трьох фондових біржах: ПрАТ ФБ «ПФТС», ПАТ ФБ «Перспектива» та ПАТ «Українська біржа».

Зниження доходності державних облігацій зумовило зниження їх привабливості, а отже, і стало передумовою зменшення обсягу торгів на вторинному ринку (42,1% загального обсягу торгів у 2011 році проти 46,36% у 2010 році). При цьому значно зросла частка деривативів у загальній структурі біржових торгів (до 10,12% у 2011 році з 2,84% у 2010 році) та облігацій підприємств (до 9,10% у 2011 році з 5,11% у 2010 році).

Важливою характеристикою ринку корпоративних облігацій, що зазнав суттєвого скорочення у посткризові роки, є ситуація з найбільш привабливими борговими інструментами – за підсумками 2011 року до переліку ТОП-5 облігацій підприємств, за якими було здійснено найбільший обсяг біржових контрактів, увійшли виключно облігації комерційних банків. Важливим індикатором рівня розвитку ринку облігацій в Україні НРА «Рюрік» вважає кількість угод, що виконуються на біржових майданчиках. Так, для прикладу, лідером за кількістю угод на ФБ ПФТС у 2011 році були облігації серії F ПАТ «КБ «Хрещатик», з якими виконано всього 34 договори. В ТОП-10 за кількістю виконаних договорів за результатами 2011 року потрапили корпоративні облігації, з якими було виконано лише 3 угоди.

У 2011 році до переліку ТОП-5 акцій емітентів, з якими здійснено найбільший обсяг торгів на організованому ринку, потрапили акції ПАТ «АКХЗ» (станом на 23.07.2012 р. довгостроковий кредитний рейтинг позичальника підтримувався НРА «Рюрік» на рівні uaA– з прогнозом «стабільний»²).

Свідченням динамічного розвитку біржового сегменту фондового ринку є поява нових фінансових інструментів торгівлі. В рамках розширення інструментів фондового ринку та основним результатом 2011 року в цьому напрямку стала активізація роботи строкового ринку, обсяг торгів на якому зріс у 6,5 разу – з 3,59 млрд. грн. у 2010 році до 23,58 млрд. грн. у 2011 році.

¹ Персональна сторінка ПАТ «АКТАБАНК» на сайті НРА «Рюрік»: <http://rurik.com.ua/credit-ratings/aktabank>

² Персональна сторінка ПАТ «АВДІЇВСЬКИЙ КОКСОХІМІЧНИЙ ЗАВОД» на сайті НРА «Рюрік»: <http://rurik.com.ua/credit-ratings/avkhz>

Фондові індекси. У 2011 році українські індекси акцій втратили у вартості весь приріст 2010 року (-40-45% після +68-70%), повернувшись до рівня кінця 2009-го. При цьому фондові індекси України характеризуються високою волатильністю в порівнянні зі світовими фондовими індексами. Стандартне відхилення значень фондових індексів Української біржі та Фондової біржі ПФТС за 2011 рік складало 25,87% і 26,36% від середнього за період значення індексу відповідно, що приблизно в два рази вище, ніж у російських індексів, і приблизно в 4-5 разів вище, ніж у американських і європейських. Висока волатильність українських фондових індексів пояснюється відносно низькою ліквідністю ринку та високою питомою вагою спекулятивних операцій.

Взаємозв'язок між українськими фондовими індексами Української біржі та Фондової біржі ПФТС є дуже високим, що характерно для індексів, що відображають ціни акцій емітентів з однієї країни. Українські індекси Української біржі і Фондової біржі ПФТС в значній мірі залежать від динаміки російських індексів Фондової біржі РТС і Фондової біржі ММВБ. Також, на відміну від російських індексів, які мають високий ступінь залежності від американських індексів Доу-Джонса і S&P500, вітчизняні фондові індекси мають лише середній рівень залежності від останніх. Позитивним фактором вважаємо підвищення рівня залежності індексів українських фондових бірж від змін цін золото – якщо в попередніх періодах залежність складно було назвати лінійною, у 2011 році вплив динаміки цін на золото на вітчизняні фондові індекси можна охарактеризувати як досить сильний. Також варто відзначити, що залежність українських фондових індексів від динаміки фондового індексу Nikkei225 в 2011 році значно зросла, тоді як від динаміки фондового індексу DJIA – суттєво знизилася. При цьому залежність українських фондових індексів від цін на нафту і срібло, виходячи з відповідних значень коефіцієнтів парної кореляції, є дуже слабкою.

Первинний ринок. У 2011 році НКЦПФР зареєструвала 2 513 випусків акцій на суму 58,16 млрд. грн., що на 17,57 млрд. грн. (або на 43,28%) більше, ніж у 2010 році. У 2011 році найбільші обсяги випусків акцій зареєстровано комерційними банками (на суму 36,04 млрд. грн.) і підприємствами (публічними акціонерними товариствами) (на суму 18,84 млрд. грн.).

Протягом 2011 року Комісією був зареєстрований 251 випуск облігацій підприємств на суму 35,91 млрд. грн. У порівнянні з 2010 роком обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств збільшився на 26,42 млрд. грн. (у 3,78 разу).

Середня вартість облігаційного випуску у 2011 році становила 143,09 млн. грн., що більш ніж вдвічі більше, ніж у 2010 році, та є найбільшим значенням з 2001 року, при тому, що в 2010 році середня вартість облігаційного випуску майже в шість разів перевищувала середню вартість облігаційного випуску в 2001 році (63,72 млн. грн. проти 11,2 млн. грн. відповідно).

У 2011 році 38,68% обсягу випусків корпоративних облігацій здійснено банками (13,89 млрд. грн.), 61,04% – підприємствами (21,92 млрд. грн.), 0,28% – страховими компаніями (100 млн. грн.). З 2007 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій емітентами трьох найбільших емісій облігацій зріс з 1,84 млрд. грн. до 9,7 млрд. грн. За результатами 2011 року частка трьох найбільших зареєстрованих емісій облігацій в загальному обсязі зареєстрованих випусків облігацій становила 27,01% (17,80% та 27,98% у 2010 та 2009 роках відповідно). Зростання цього показника говорить про підвищення залежності ринку від крупних емітентів. За результатами 2011 року до трійки емітентів найбільших випусків корпоративних облігацій потрапили 2 компанії реального сектору та один банк.

Похідні цінні папери на вітчизняному фондовому ринку поки що займають незначну частку. Так, у 2011 році Комісією було зареєстровано 5 випусків опціонів на суму 3,44 млн. грн. У порівнянні з 2010 роком обсяг випусків опціонів збільшився на 867,13 тис. грн. Якщо говорити про частку опціонів в загальній структурі зареєстрованих регулятором випусків цінних паперів, то в 2011 році обсяг випуску похідних цінних паперів становив лише 0,0019%.

Порівняно з 2010 роком, коли Комісією не було зареєстровано жодного випуску облігацій місцевих позик, у 2011 році спостерігалось поступове відновлення ринку муніципальних облігацій, що свідчить про зацікавленість органів місцевого самоврядування інструментами фондового ринку для залучення інвестицій у розвиток регіонів та їх інфраструктури. Таким чином, протягом 2011 року Регулятор зареєстрував 8 випусків облігацій місцевих позик на загальну суму 584,50 млн. грн.

У 2011 році Міністерством фінансів України було розміщено облігацій внутрішніх державних позик на загальну суму 50 259,86 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 9,17% річних та на суму 412,95 млн. дол. США із середньозваженою дохідністю 8,92% річних. В цілому, середньозважена дохідність, за якою Міністерству фінансів України вдавалось залучати кошти шляхом розміщення ОВДП, протягом 2011 року практично зрівнялась з середньозваженою дохідністю ОВДП, запропонованих для розміщення. Як і у попередні роки, у 2011 році найбільшим попитом користувались короткострокові та середньострокові ОВДП – до 1 року, до 2 років та до 3 років.

Платежі з погашення та сплати доходу за ОВДП здійснювалися своєчасно та в повному обсязі і за 2011 рік становили 47 605,29 млн. грн., у тому числі основний борг – 31 955,91 млн. грн., сплата доходу – 15 649,38 млн. грн. На вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за 2011 рік становив 99 062,80 млн. грн., тоді як за 2010 рік – 60 721,30 млн. грн. Середньозважений рівень дохідності за цими операціями коливався у 2011 році у межах 8,46% – 13,77%, а в 2010 році – у межах 8,02% – 15,66%.

РОЗДІЛ 1. ОБСЯГИ ТА СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ, УЧАСНИКИ РИНКУ

1.1 Обсяги фондового ринку України

Відповідно до нещодавно оприлюдненого звіту НКЦПФР «Український фондовий ринок у 2011 році: впевненість, стійкість та зростання», динаміка показників фондового ринку України у 2011 році свідчила про помірне становлення позитивних тенденцій розвитку країни.

Традиційно, місце фондового ринку в сучасних макроекономічних процесах України наведено на рис. 1.1, де співставляється обсяг торгів на ринку цінних паперів з діловою активністю інших основних галузей економічних процесів.

У 2011 році обсяг торгів на ринку цінних паперів перевищив у 1,4 разу показник 2010 року і становив 2 171,10 млрд. грн., що перевищило ВВП країни на 64,9% (див. рис. 1.1). При цьому обсяг залучених інвестицій в економіку України через інструменти фондового ринку у 2011 році сягнув 173,38 млрд. грн., що майже у 2 рази більше, ніж у 2010 році (2010 рік – 92,91 млрд. грн., 2009 рік – 137,10 млрд. грн.).

На думку НРА «Рюрік», у кількісному вимірі фондовий ринок характеризується, насамперед, показниками капіталізації, часткою капіталізації у ВВП, обсягами біржової торгівлі цінними паперами.

Капіталізація лістингових компаній фондового ринку України, за даними НКЦПФР, у 2011 році збільшилась на 4,72% у порівнянні з минулим роком і станом на 01.01.2012 р. становила 179,86 млрд. грн. Збільшення капіталізації свідчить про підвищення вартісної оцінки компаній, акції яких пройшли процедуру лістингу та занесені до біржового реєстру організаторів торгівлі.

Співвідношення капіталізації лістингових компаній до ВВП станом на кінець 2011 року становило 13,66%, тоді як на кінець 2010 року – 15,87%, 2009 року – 12,64%, а 2008 року – 9,02%. У 2011 році рівень капіталізації помірно зростав, що, насамперед, пов'язано із збільшенням кількості цінних паперів емітентів, які пройшли процедуру лістингу. Однак зростання ВВП у 2011 році порівняно з капіталізацією лістингових компаній відбувалося швидшими темпами, що зумовило зниження показника.

Український фондовий ринок продовжує характеризуватись високою залежністю від впливу зовнішніх факторів, що відображається в корелюванні індексів фондових бірж України з індексами фондових бірж світу (див. рис. 1.2). Протягом 2011 року індекси УБ та ПФТС знизились на 41,38% та 45,9% відповідно (+62,4% та +65,63% у 2010 році відповідно), повернувшись майже на рівні початку 2010 року.

За результатами торгів на організаторах торгівлі, обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами у 2011 році становив 235,44 млрд. грн., що майже на 80% (або на 104,15 млрд. грн.) більше у порівнянні з 2010 роком (131,29 млрд. грн.) (див. рис. 1.3).

Висока активність на біржовому ринку у 2010–2011 роках призвела до збільшення організованого фондового ринку, частка якого становила 10,74% та 13,16% відповідно від обсягу усіх операцій з цінними паперами на ринку цінних паперів України.

Варто відмітити, що наприкінці року активність торгів на організованому ринку цінних паперів була суттєво знижена – обсяг торгів у IV кварталі 2011 року становив всього 52,83 млрд. грн., що майже на 24% менше, ніж у III кварталі 2011 року (рис. 1.4).

Кількість лістингових цінних паперів є досить важливим показником для характеристики стану вітчизняного фондового ринку. І досить оптимістичним у зв'язку з цим є той факт, що

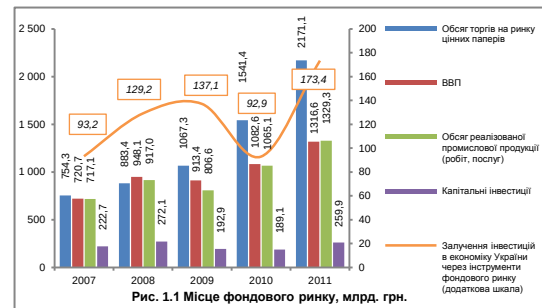

Рис. 1.1 Місце фондового ринку, млрд. грн.

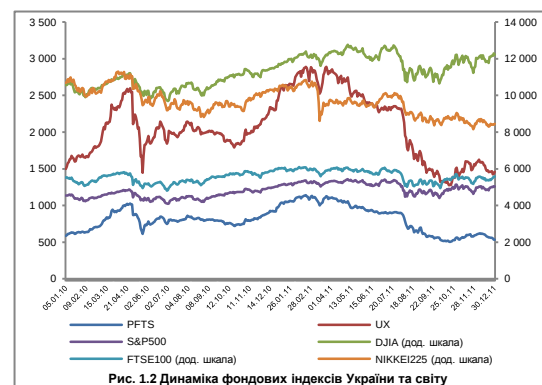

Рис. 1.2 Динаміка фондових індексів України та світу

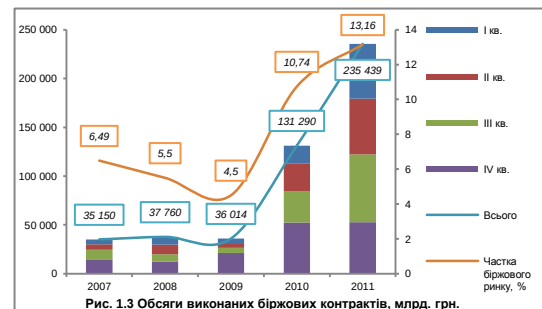

Рис. 1.3 Обсяги виконаних біржових контрактів, млрд. грн.

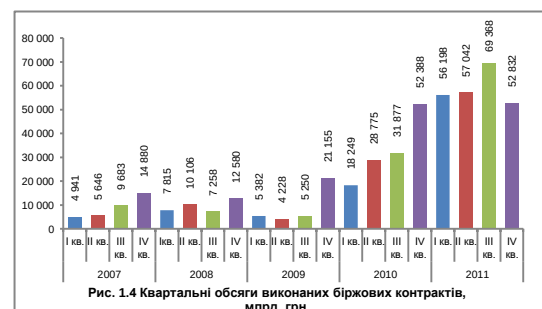

Рис. 1.4 Квартальні обсяги виконаних біржових контрактів, млрд. грн.

останнім часом як загальна кількість цінних паперів в обігу, так і кількість цінних паперів, що перебувають у котирувальному списку за I-им та II-им рівнями лістингу, збільшується.

Необхідно зазначити, що станом на 01.01.2012 р. до біржових списків організаторів торгівлі було включено 2 196 цінних паперів (рис. 1.5).

Кількість цінних паперів, які внесено до біржових реєстрів організаторів торгівлі, становила 512. У біржовому реєстрі за I рівнем лістингу знаходилося 128 цінних паперів (з урахуванням перебування у біржовому реєстрі декількох організаторів торгівлі – 194 цінні папери), за II рівнем лістингу – 296 цінних паперів (з урахуванням перебування у біржовому реєстрі декількох організаторів торгівлі – 318 цінних паперів). Цінні папери емітентів, що не відповідають вимогам лістингу, заносяться до біржових списків як позалістингові цінні папери; така категорія на кінець 2011 року становила найбільшу кількість цінних паперів емітентів, які допущено до обігу на організаторах торгівлі.

Загальна вартість активів інститутів спільного інвестування у 2011 році зросла на 20,54% (1,80 млрд. грн.) і на кінець року становила 10,56 млрд. грн., що свідчить про підвищення зацікавленості та довіри до механізмів інститутів спільного інвестування (рис. 1.6).

Загальна вартість активів НПФ у 2011 році зросла на 22,12% і на кінець року становила 1,38 млрд. грн. (рис. 1.6). Збільшення вартості активів НПФ за останні два роки свідчить про підвищення інтересу до послуг недержавних пенсійних фондів та зростання рівня їх підготовки до впровадження другого рівня пенсійної системи.

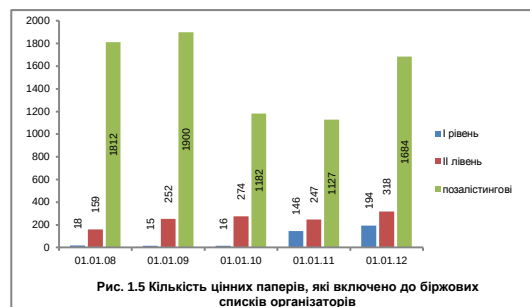

Рис. 1.5 Кількість цінних паперів, які включено до біржових списків організаторів

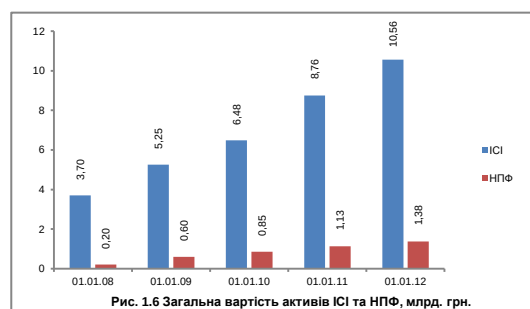

Рис. 1.6 Загальна вартість активів ІСІ та НПФ, млрд. грн.

1.2 Аналіз діяльності з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку України

Станом на 01.01.2012 р. кількість ліцензій, які видано НКЦПФР професійним учасникам фондового ринку на провадження професійної діяльності, становила 1 680 (–127 за 2011 рік), в тому числі:

- 734 ліцензій на провадження діяльності з торгівлі цінними паперами (–29 за 2011 рік);
- 384 ліцензій на провадження депозитарної діяльності зберігачів цінних паперів (+12 за 2011 рік);
- 188 ліцензій на провадження діяльності з ведення реєстру власників іменних цінних паперів (–109 за 2011 рік);
- 360 ліцензій на провадження діяльності з управління активами інвестиційних інвесторів (–1 за 2011 рік);
- 10 ліцензій на провадження діяльності з організації торгівлі на ринку цінних паперів;
- 2 ліцензії на провадження розрахунково-клірингової діяльності;
- 2 ліцензії на провадження депозитарної діяльності депозитарію цінних паперів.

Кількість професійних учасників фондового ринку з урахуванням суміщення декількох видів професійної діяльності становила 1 254 (–145 за 2011 рік), в тому числі:

- 384 учасника (+12 за 2011 рік) є торговцем-зберігачем (124 банки (+4 за 2011 рік)), серед них 39 учасників (–7 за 2011 рік) є торговцями-зберігачами-реєстраторами (18 банків (–3 за 2011 рік));
- 14 учасників (+3 за 2011 рік) є зберігачами-реєстраторами;
- 2 депозитарії мали ліцензію на розрахунково-клірингову діяльність.

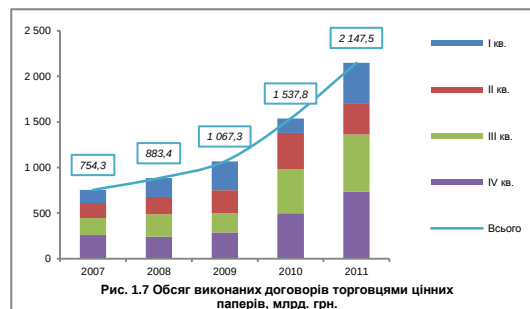

Рис. 1.7 Обсяг виконаних договорів торговцями цінних паперів, млрд. грн.

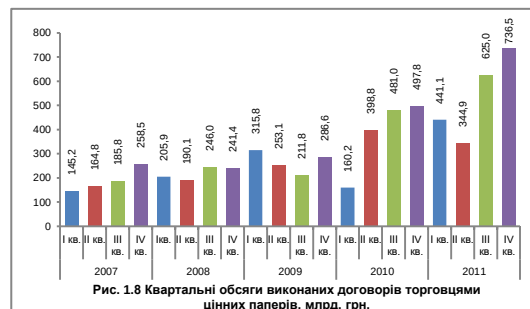

Рис. 1.8 Квартальні обсяги виконаних договорів торговцями цінних паперів, млрд. грн.

Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку провадиться торговцями цінними паперами – господарськими товариствами, для яких операції з цінними паперами є виключним видом діяльності, а також банками.

Моніторинг торговців цінними паперами за 2011 рік, здійснювався НКЦПФР на основі адміністративних даних, які подавались до Комісії відповідно до нормативно-правових актів, що встановлюють порядок складання та подання адміністративних даних учасниками ринку цінних паперів, що здійснюють діяльність з торгівлі цінними паперами.

Останні роки триває тенденція рекордного збільшення обсягу виконаних договорів торговцями цінних паперів. Цей показник у 2011 році становив 2 147,52 млрд. грн., що на 609,73 млрд. грн. більше, ніж обсяг виконаних договорів у 2010 році (рис. 1.7). А з урахуванням обсягу торгів на строковому ринку, який за результатами 2011 року становив 23,58 млрд. грн., загальний обсяг торгів на ринку цінних паперів сягнув 2 171,10 млрд. грн.

У 2011 році найбільший обсяг виконаних договорів на ринку цінних паперів спостерігався у IV кварталі та становив 736,54 млрд. грн., що майже у 1,5 разу більше, ніж у відповідному періоді 2010 року (рис. 1.8).

Обсяг виконаних договорів на ринку цінних паперів з державними облігаціями України порівняно з 2010 роком збільшився на 501,43 млрд. грн., з акціями – на 81,49 млрд. грн., з векселями – на 42,17 млрд. грн., з облігаціями підприємств – на 34,20 млрд. грн. При цьому обсяг договорів з ощадними (депозитними) сертифікатами зменшився на 48,17 млрд. грн. (табл. 1.1).

Щодо структури торгівлі за фінансовими інструментами, то частка виконаних договорів з державними облігаціями України становила у 2011 році 39,84% від загального обсягу виконаних договорів, з акціями – 30,11%, з векселями – 16,68% (табл. 1.2).

Варто зазначити, що операції з цінними паперами в Україні у 2011 році здійснювалися торговцями цінними паперами, які представлені:

- господарськими товариствами, для яких операції з цінними паперами є виключним видом діяльності (49,62% від загального обсягу виконаних договорів торговцями цінних паперів у 2011 році);
- банками (46,18%);
- інвестиційними компаніями (4,20%).

Обсяг виконаних договорів торговцями цінних паперів з нерезидентами становив 358,03 млрд. грн. При цьому частка договорів з нерезидентами у загальному обсязі виконаних договорів збільшилася з 13,43% у 2010 році до 16,67% у 2011 році (див. рис. 1.9), що є свідченням поглиблення інтеграції національного фондового ринку у світовий ринок капіталу. Найбільший обсяг виконаних договорів з цінними паперами за участю нерезидентів спостерігався у IV кварталі 2011 року (43,78% від загального обсягу виконаних договорів торговцями цінних паперів з нерезидентами у 2011 році) (див. рис. 1.10).

Незважаючи на те, що протягом двох останніх років спостерігалася тенденція до переважання операцій з продажу цінних паперів над операціями з купівлі цінних паперів за участю нерезидентів, що може свідчити про незначний відтік іноземного капіталу, в 2011 році обсяг купівлі цінних паперів нерезидентами продемонстрував зростання майже на 90 млрд. грн. порівняно з 2010 роком (див. рис. 1.11).

За даними НКЦПФР, у 2011 році лідером за обсягом здійснених договорів на ринку цінних паперів був ПАТ «Державний ощадний банк України», що виконав операцій на загальну суму 200,48 млрд. грн., або 9,34% сукупного обсягу торгів. Другу позицію з незначним відставанням (188,61 млрд. грн., або 8,78%

Таблиця 1.1 Обсяги торгів на ринку цінних паперів в розрізі інструментів, млрд. грн.

	2007	2008	2009	2010	2011
Акції	283,54	352,82	470,73	565,21	646,7
Векселі	212,64	191,84	268,76	316,11	358,28
Депозитні сертифікати НБУ	14,85	15,94	-	-	-
Державні облігації України	59,86	62,49	98,99	354,12	855,55
Облігації підприємств	134,73	205,21	81,13	69,5	103,7
Ощадні (депозитні) сертифікати	3,2	7,68	70,35	124,89	76,72
Інвестиційні сертифікати	40,43	43,94	76,31	106,53	103,79
Похідні (деривативи)	0,15	0,27	0,1	0,15	0,41
Облігації місцевих позик	4,31	2,2	0,66	0,5	1,67
Іпотечні цінні папери	0,56	0,67	0,1	0,26	0,07
Заставні цінні папери	0,04	0,36	0,14	0,51	0,65
Сертифікати ФОН	-	-	0,01	-	-
Усього	754,31	883,42	1067,26	1537,79	2147,54

Таблиця 1.2 Структура торгів на ринку цінних паперів в розрізі інструментів

	2007	2008	2009	2010	2011
Акції	37,59%	39,94%	44,11%	36,75%	30,11%
Векселі	28,19%	21,72%	25,18%	20,56%	16,68%
Депозитні сертифікати НБУ	1,97%	1,80%	-	-	-
Державні облігації України	7,94%	7,07%	9,28%	23,03%	39,84%
Облігації підприємств	17,86%	23,23%	7,60%	4,52%	4,83%
Ощадні (депозитні) сертифікати	0,42%	0,87%	6,59%	8,12%	3,57%
Інвестиційні сертифікати	5,36%	4,97%	7,15%	6,93%	4,83%
Похідні (деривативи)	0,02%	0,03%	0,01%	0,01%	0,02%
Облігації місцевих позик	0,57%	0,25%	0,06%	0,03%	0,08%
Іпотечні цінні папери	0,07%	0,08%	0,01%	0,02%	0,00%
Заставні цінні папери	0,01%	0,04%	0,01%	0,03%	0,03%
Сертифікати ФОН	-	-	0,00%	-	-
Усього	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

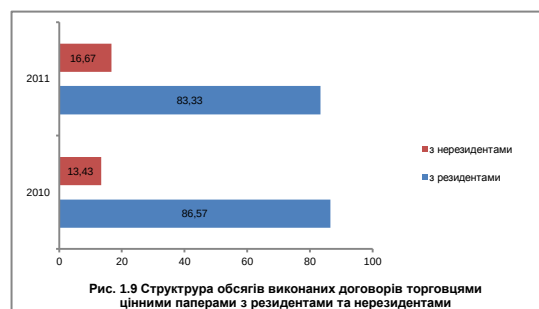

Рис. 1.9 Структура обсягів виконаних договорів торговцями цінними паперами з резидентами та нерезидентами

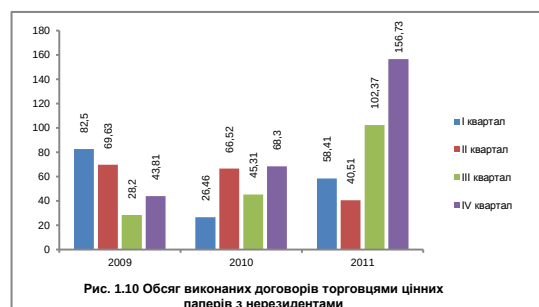

Рис. 1.10 Обсяг виконаних договорів торговцями цінних паперів з нерезидентами

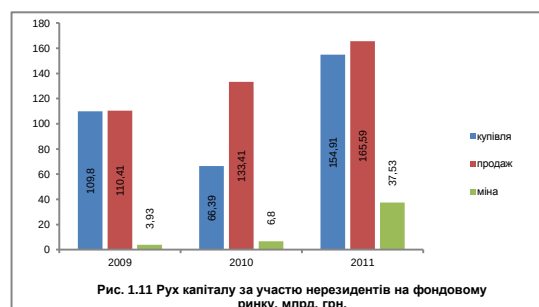

Рис. 1.11 Рух капіталу за участю нерезидентів на фондовому ринку, млрд. грн.

сукупного обсягу) зайняло ПАТ «Дельта Банк». До трійки лідерів також входить ТОВ «ФК «ГАМБИТ» з показником 131,19 млрд. грн., або 6,11% сукупного обсягу (див. табл. 1.3.).

НРА «Рюрік» відмічає, що 23-тю позицію в переліку лідерів за обсягами виконаних договорів з цінними паперами у 2011 році потрапило ПАТ «АКТАБАНК» (станом на 23.07.2012 р. довгостроковий кредитний рейтинг позичальника підтримувався НРА «Рюрік» на рівні uaBBB+ з прогнозом «позитивний») з результатом в 19,2 млрд. грн., або 0,89% сукупного обсягу.

1.3 Аналіз діяльності з управління активами інституційних інвесторів на фондовому ринку України

Діяльність з управління активами інституційних інвесторів – професійна діяльність учасника фондового ринку – компанії з управління активами, що провадиться нею за винагороду від свого імені або на підставі відповідного договору про управління активами інституційних інвесторів.

У IV кварталі 2011 року, за даними УАІБ, кількість компаній з управління активами в Україні продовжувала зменшуватися (-4 КУА) і на 01.01.2012 р. досягла 341 (рис. 1.12). Водночас, за рік вона зросла (+2 КУА) вперше з 2008 року, а найбільший показник за квартальними даними був зафіксований у середині року (347 на 01.07.2011 р.).

Як і раніше, динаміка кількості компаній була двосторонньою: одні КУА закривали бізнес, інші – виходили на ринок. Загалом, у 2011 році сектор ІСІ знаходився у стані балансу.

Кількість зареєстрованих інститутів спільного інвестування, за даними УАІБ, збільшилася за рік із 1226 до 1451, тобто значно суттєвіше, ніж у 2010 році (із 1202).

Протилежність зазначених трендів кількості КУА та ІСІ сприяла подальшому зростанню концентрації діяльності з управління активами інститутів спільного інвестування: на кінець року одна КУА мала в управлінні у середньому 4,26 інвестиційного фонду.

На кінець 2011 року загальна сума активів інститутів спільного інвестування становила 132,12 млрд. грн., з яких 10,56 млрд. грн. становили активи невенчурних ІСІ.

Серед типів та категорій ІСІ суттєво розширилися за рахунок нових учасників практично тільки сектори венчурних (+23, або +31,94%, корпоративних ІСІ та +17, або +2,25%, пайових), а також відкритих фондів (+7, або +19,44%). Відносно найбільше збузвився сектор інтервальних пайових фондів (-8, або -16,67%), в абсолютних показниках – сектор закритих недиверсифікованих корпоративних ІСІ (-13, або -9,22%).

Відповідно до наданої інформації про результати діяльності діючих ІСІ, станом на 31 грудня 2011 року ІСІ провадили свою діяльність у 16 областях України, найбільша кількість з яких була зосереджена в м. Києві, а саме 755 компаній.

У розподілі КУА за регіонами частка Києва та області зросла за 2011 рік із 69,6% до 70,7% (+5, до 241 компанії), а інших регіонів-лідерів – скоротилася. Меншою стала і вага регіонів, які не входять у ТОП-5, у той час як кількість КУА в усіх інших регіонах скоротилася із 34-х до 32-х.

У розподілі ІСІ за активами в управлінні та за кількістю фондів Київ та область також зміцнили свою першість – із 72,3% до 73,4% та із 70,0% до 70,4% відповідно.

В цілому, у звітному році спостерігалась інтенсивна динаміка збільшення активів майже всіх типів фондів. Незначним спадом інтересів інвесторів характеризувались лише відкриті та інтервальні пайові інвестиційні фонди.

За даними НКЦПФР, загальна сума активів діючих ІСІ становила 130,34 млрд. грн., сума чистих активів діючих ІСІ – 115,63 млрд. грн. У структурі активів діючих ІСІ станом на 01.01.2012 р. переважала дебіторська заборгованість, інші

Таблиця 1.3 ТОП-25 торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних договорів на ринку цінних паперів у 2011 році

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг виконаних договорів на ринку цінних паперів, млрд. грн.	Відсоток від загального обсягу договорів на ринку цінних паперів, (%)
ПАТ «Державний ощадний банк України»	200,48	9,34
ПАТ «Дельта Банк»	188,61	8,78
ТОВ «ФК «ГАМБИТ»	131,19	6,11
ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»	84,19	3,92
ТОВ «Капітал-Стандарт»	65,16	3,03
ПАТ «ЕРСТЕ БАНК»	60,6	2,82
ТОВ «Інвестиційна компанія «БІЗНЕС-ІНВЕСТ»	58,76	2,74
ПАТ «Акціонерний банк «Укргазбанк»	54,52	2,54
ТОВ «ІНГ Банк Україна»	44,13	2,05
ТОВ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ БРОКЕР»	37,48	1,75
ПАТ «УкрСиббанк»	36,87	1,72
ПАТ «ДОНІСНИЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ»	36,67	1,71
ТОВ «ФОНДОВИЙ АКТИВ»	34,9	1,62
ТОВ «Спікер-Брок-Інвест»	33,91	1,58
ПРАТ «МЕНЕДЖМЕНТ ТЕХНОЛОДЖІЗ»	33,43	1,56
ПАТ «АЛЬФА-БАНК»	32,13	1,5
ПАТ «ВТБ Банк»	30,58	1,42
ТОВ «Вікторія»	30,11	1,4
ТОВ «ДЕЛЬТА-СЕКЮРИТИЗ»	26,01	1,21
ТОВ «Інвестиційний капітал Україна»	25,29	1,18
Спільне Підприємство ТОВ «Драгон Капітал»	24,73	1,15
ПАТ «ОТП БАНК»	23,95	1,12
ТОВ «Фінансова компанія «Авіатенс»	20,62	0,96
ПАТ «АКТАБАНК»	19,2	0,89
ТОВ «Центральна-Східна фінансова компанія»	19,19	0,89
ПАТ «БАНК 3/4»	18,09	0,84

Таблиця 1.4 Інформація про результати діяльності ІСІ, млн. грн.

Вид ІСІ	Вартість активів інститутів спільного інвестування			
	2008	2009	2010	2011
Корпоративні інвестиційні фонди				
Диверсифіковані	1,79	41,14	42,9	43,11
Недиверсифіковані	16 042,17	18 613,06	28 185,47	36 034,13
Закриті	16 042,17	18 613,06	28 185,47	36 034,13
Інтервальні	1,79	41,14	42,9	43,11
Відкриті	-	-	-	-
Венчурні	12 227,90	13 679,75	21 557,90	27 854,55
Пайові інвестиційні фонди				
Диверсифіковані	553,66	744,23	1 846,82	1 720,42
Недиверсифіковані	49 404,94	62 867,23	78 192,36	94 326,88
Закриті	49 458,29	63 241,67	79 378,37	95 671,13
Інтервальні	191,87	215,12	228,65	145,49
Відкриті	308,43	154,67	432,17	230,68
Венчурні	48 944,70	62 181,16	77 707,46	93 713,37

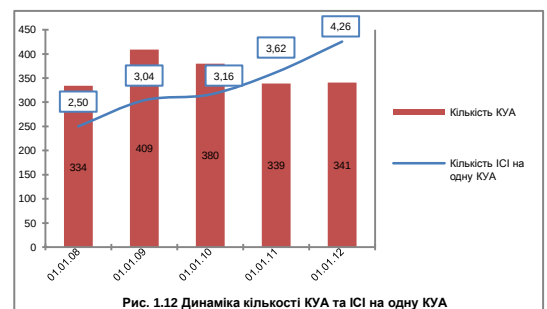

Рис. 1.12 Динаміка кількості КУА та ІСІ на одну КУА

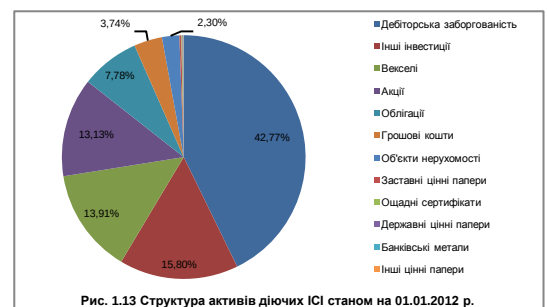

Рис. 1.13 Структура активів діючих ІСІ станом на 01.01.2012 р.

інвестиції, векселі та акції (85,61%). Така структура пояснюється тим, що частка венчурних фондів у загальних активах ІСІ становила понад 90%, а структура їхнього портфеля помітно позначається на структурі активів зведеного портфеля. (див. рис. 1.13).

За даними УАІБ, у 2011 році продовжувалося нарощення активів ринком ІСІ, хоча його темпи в умовах провалу на фондовому ринку уповільнилися. Так, загальна вартість активів фондів в управлінні збільшилася із 105 866,6 млн. грн. до 126 789,6 млн. грн.

Зростання активів ринку відбулося, головним чином, за рахунок венчурних фондів (із 96 976,2 млн. грн. до 116 901,4 млн. грн.), хоча і невенчурні закриті ІСІ показали ріст.

Сукупна вартість чистих активів усіх ІСІ у 2011 році збільшилися із 94 741,3 млн. грн. до 112 691,1 млн. грн. (+19,0%). При цьому кількість фондів, що потрапили у розрахунок, збільшилася із 990 до 1036. Частка венчурного сегменту при зростанні його ВЧА на 17 217,9 млн. грн. (+19,9%) розширилася із 91,2% до 92,0% (див. табл. 1.5). Перелік найбільших ІСІ за вартістю активів за типами та видами, згідно даних НКЦПФР, наведено в табл. 1.6.

У 2011 році українські індекси акцій втратили у вартості весь приріст 2010 року (-40-45% після +68-70%), повернувшись до рівня кінця 2009-го. Схожу поведінку продемонстрували й ІСІ, хоча провал фондових індикаторів у III кварталі 2011 року та відтік капіталу у другому півріччі важко позначилися на фондах відкритого та інтервального типів, середня доходність яких впала значно нижче, ніж закритих ІСІ в цілому. Відкриті ІСІ показали за 2011 рік у середньому -21,5% (із результатами окремих фондів від -50,6% до +14,2%, 5 із 32-х мали додатню доходність), інтервальні ІСІ – -18,7% (від -49,8% до 16,7%, 10 із 36-ти із доходністю вище нуля), закриті ІСІ – -8,3% (від -92,2% до 148,3%, 47 із 128-ми із доходністю вище нуля).

Таким чином, у 2011 році в Україні, як і у світі, публічні ІСІ, особливо із агресивними інвестиційними стратегіями, зазнавали збитків і втрачали популярність серед інвесторів. У той же час, ряд фондів із поміркованими та консервативними стратегіями були більш ефективними у збереженні вартості заощаджень своїх вкладників у цей період, а деякі зуміли забезпечити їх примноження (див. рис. 1.14).

Серед інших напрямків інвестування, депозити у золоті та у євро, які у 4-му кварталі були збитковими, за підсумками 2011 року мали розрахункову доходність, відповідно, +16,9% та +5,3%.

Найбільш доходними, на тлі підвищення ставок на фінансових ринках, у 2011 році були річні банківські вклади у гривні (17,5%).

За даними НКЦПФР, протягом 2011 року, як і впродовж попередніх років, загальна вартість активів недержавних пенсійних фондів (НПФ) демонструвала збільшення на 22,12%, на кінець 2011 року цей показник становив 1,38 млрд. грн. Кількість НПФ у порівнянні з попереднім роком лишилась майже незмінною (див. рис. 1.15). Згідно з даними звітності цих фондів, на кінець 2011 року НПФ провадили свою діяльність у 11 регіонах України. Найбільша кількість НПФ зосереджена в м. Києві – 66.

Аналізуючи структуру активів НПФ, варто зазначити, що найбільша їх частка зосереджена в цінних паперах та грошових коштах (відповідно 59,40% та 32,44%) (див. рис. 1.16).

Перелік недержавних пенсійних фондів з найбільшою вартістю активів наведено в табл. 1.7.

1.4 Аналіз депозитарної діяльності на фондовому ринку України

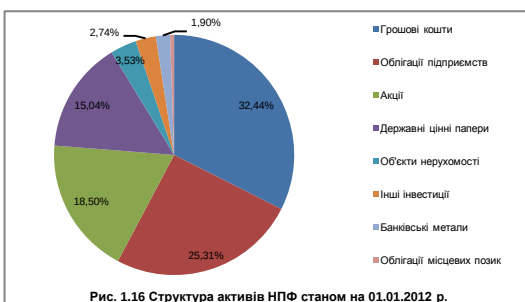
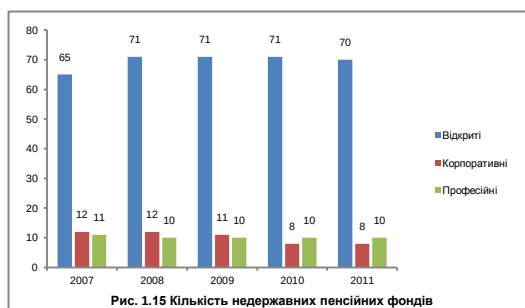
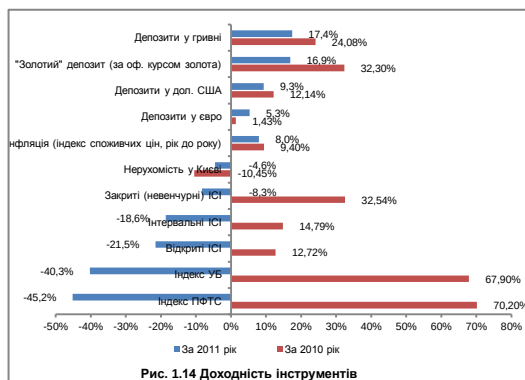
Депозитарна діяльність – надання послуг щодо зберігання цінних паперів незалежно від форми їх випуску, відкриття та ведення рахунків у цінних паперах, обслуговування операцій на

Таблиця 1.5 Вартість чистих активів ІСІ

Фонди	31.12.2010	31.12.2011	Зміна за 2011 рік, млн. грн.	Зміна за 2011 рік, %
Відкриті	281,35	227,01	-54,34	-19,31%
Інтервальні	245,22	181,85	-63,37	-25,84%
Закриті (невенчурні)	7 775,72	8 625,30	849,58	10,93%
Невенчурні	8 302,29	9 034,16	731,87	8,82%
Венчурні	86 439,05	103 656,91	17 217,86	19,92%
Усі (з венчурними)	94 741,33	112 691,07	17 949,73	18,95%

Таблиця 1.6 Перелік інститутів спільного інвестування з найбільшою вартістю активів за підсумками 2011 року

Найменування фонду	Вартість активів, млн. грн.
ТОП-5 ІСІ відкритого типу	
ПІФ «ОПІ Класичний»	61,81
ВДПІФ «КІНТО-Класичний»	30,11
ВДПІФ «Цитаделі Український Збалансований фонд»	17,3
ВДПІФ «Ракфайзен грошовий ринок»	13,23
ВДПІФ «Спарта Збалансований»	11,18
ТОП-5 ІСІ інтервального типу	
ПАТ «ДІКІФ «СОЦІНВЕСТ-ГАРАНТ»	40,61
ІДПІФ «Депозит +»	19,69
ПІФ ДІ «Платинум» ТОВ «Драгон Есет Менеджмент»	18,99
ІДПІФ «Достаток»	15,13
ІДПІФ «КІНТО-Народний»	13,65
ТОП-5 ІСІ закритого типу диверсифікованого виду	
ЗДПІФ «КАПІТАЛ»	585,03
ЗДПІФ «Розумний капітал»	225,96
ЗДПІФ «Гарантійні інвестиції»	224,92
ЗДПІФ «ПІФ»	183,92
ЗДПІФ «Збалансований Дохід»	112,53
ТОП-5 ІСІ закритого типу недиверсифікованого виду (невенчурних)	
ПАТ «ЗНКІФ «РАТІБОР»	1 339,51
ПАТ «ЗНКІФ «ПРАЙМ ЕССЕТС КЕПІТАЛ»	925,48
ПАТ «ЗНКІФ «ЕФЕКТИВНІ ІНВЕСТИЦІЇ»	612,92
ЗНКІФ «Домінанта»	569,34
ПАТ «ЗНКІФ «Український збалансований інвестиції»	469,68
ТОП-5 ІСІ венчурних фондів	
ПАТ «ВЗНКІФ «Унібудінвест»	6 228,22
ПАТ «ЗНВКІФ «РІТЕЙЛ КАПІТАЛ»	3 021,34
ПВНЗІФ «Концепт»	3 010,46
ПВНЗІФ «Нові будівельні технології»	1 885,63
ПАТ «ЗНВКІФ «РЕЗОЛЮТ»	1 781,98

цих рахунках (включаючи кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів) та обслуговування операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів.

Депозитарна діяльність депозитаріїв цінних паперів. На кінець 2011 року НКЦПФР видано дві ліцензії на здійснення депозитарної діяльності депозитарію цінних паперів, а саме: ПАТ «Національний депозитарій України» (ПАТ «НДУ») та ПрАТ «Всеукраїнський депозитарій цінних паперів» (ПрАТ «ВДЦП»).

Станом на 01.01.2012 р. депозитарії цінних паперів обліковували цінні папери, випуски яких зареєстровані у документарній формі існування, 1 617 емітентів, на рахунках у зберігачів цінних паперів знаходились 137 237,71 млн. шт. таких цінних паперів. У той же час, варто зазначити, що станом кінець 2011 року депозитарії цінних паперів обліковували цінні папери, випуски яких зареєстровані у бездокументарній формі існування, 8 896 емітентів, на рахунках у зберігачів цінних паперів знаходилося 2 418,02 млрд. шт. таких цінних паперів.

Показники депозитарної діяльності, наведені в табл. 1.8, свідчать про постійне збільшення кількості рахунків у цінних паперах – як зберігачів, так і власне емітентів, що обслуговуються депозитаріями, а також зростання кількості цінних паперів на цих рахунках. Це є підтвердженням загальної тенденції покращення кількісних і якісних показників вітчизняного фондового ринку.

Депозитарна діяльність зберігачів цінних паперів. Зберігач – банк, торговець цінними паперами або реєстратор, який має ліцензію на зберігання та обслуговування обігу цінних паперів і операцій емітента з цінними паперами на рахунках у цінних паперах як щодо тих цінних паперів, що належать йому, так і тих, які він зберігає згідно з договором про відкриття рахунку в цінних паперах. За даними на кінець 2011 року, в Україні здійснювали діяльність 384 зберігачі із 23 регіонів, ліцензовані НКЦПФР.

При цьому частка цінних паперів, випуски яких зареєстровані у документарній формі існування, що були знерухомлені та обліковувались на рахунках власників у зберігачів, становила 5,75% від загальної кількості цінних паперів, що обліковувались на рахунках власників; частка цінних паперів, випуски яких зареєстровані у бездокументарній формі існування – відповідно 94,25%. Кількість рахунків власників цінних паперів, що обслуговуються зберігачами, становила 4,99 млн. шт.

За кількістю рахунків власників цінних паперів найбільша частка обліковувалась за фізичними особами, громадянами України – 98,4%. Кількість рахунків власників цінних паперів – нерезидентів становила 15 853 шт., за структурою рахунків власників-нерезидентів найбільша частка належала власникам – юридичним особам (57,8%). Протягом 2011 року зберігачами цінних паперів проведено 6 024,7 тис. облікових операцій.

Діяльність із ведення реєстрів власників іменних цінних паперів. Діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів є виключним видом діяльності, що може поєднуватися з діяльністю зберігача цінних паперів і торговця цінними паперами (з урахуванням вимог частини третьої цієї статті), а також з діяльністю компаній з управління активами у випадках, передбачених законом.

Станом на кінець 2011 року НКЦПФР було ліцензовано діяльність 188 реєстраторів власників іменних цінних паперів. Починаючи з 2002 року спостерігається стала тенденція до зменшення кількості емітентів, які самостійно ведуть реєстри власників іменних цінних паперів, необхідно підкреслити і тренд щодо зменшення кількості реєстраторів взагалі, що пов'язано з процесом переведення цінних паперів із документарної форми існування в бездокументарну (рис. 1.17).

Таблиця 1.7 Перелік недержавних пенсійних фондів з найбільшою вартістю активів за підсумками 2011 року

Найменування фонду	Вартість активів, млн. грн.
ТОП-5 НПФ відкритих видів	
ВНПФ «Перший національний відкритий пенсійний фонд»	150,99
Відкритий недержавний пенсійний фонд «Емітент-Україна»	68,34
ВНПФ «Україна»	40,54
Непідприємницьке товариство «Відкритий недержавний пенсійний фонд	29,40
Непідприємницьке товариство «Відкритий недержавний пенсійний фонд	24,19
ТОП-5 НПФ корпоративних видів	
Корпоративний недержавний пенсійний фонд Національного банку	712,08
Непідприємницьке товариство «Недержавний корпоративний пенсійний фонд	64,29
НТ КНПФ «Брокбізнескапітал»	10,30
НТ КНПФ «Чорноморнафтогаз»	5,64
Корпоративний недержавний пенсійний фонд ТПП України	4,39
ТОП-5 НПФ професійних видів	
ПНПФ енергетики України	66,78
Професійний недержавний пенсійний фонд «МАГІСТРАЛЬ»	1,54
Професійний недержавний пенсійний фонд «ШАХТАР»	1,00
Недержавний професійний пенсійний фонд «Перший профспілковий»	0,83
НТ «Грино-металургійний професійний пенсійний фонд»	0,49

Таблиця 1.8 Адміністративні операції, здійснені депозитаріями цінних паперів

Вид адміністративних операцій	Назва депозитарію	2007	2008	2009	2010	2011
Відкрито рахунки: зберігачів цінних паперів, шт.	ВДЦП ³	225	265	303	379	410
	НДУ	28	59	122	259	296
Відкрито рахунки: емітентів цінних паперів, шт.	ВДЦП	2518	3062	3261	4 910	6 221
	НДУ	28	55	118	2 217	4 108
Кількість цінних паперів, що обліковувались, млрд шт.	ВДЦП	592,41	792,22	1 379,55	2 065,38	2 254,47
	НДУ	0,08	6,07	19,76	119,58	300,79

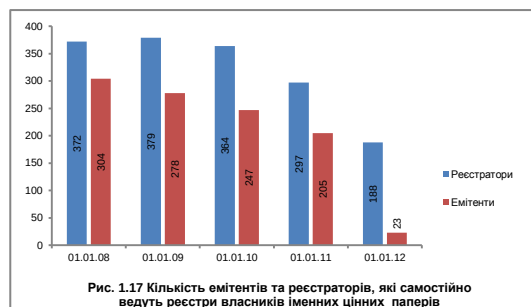

Рис. 1.17 Кількість емітентів та реєстраторів, які самостійно ведуть реєстри власників іменних цінних паперів

За кількістю рахунків власників цінних паперів найбільша частка обліковувалась за фізичними особами, громадянами України – 98,4%

Починаючи з 2002 року спостерігається стала тенденція до зменшення кількості емітентів, які самостійно ведуть реєстри власників іменних цінних паперів. Зменшення кількості реєстраторів пов'язане з процесом переведення цінних паперів із документарної форми існування в бездокументарну

³ З 2009 року ПрАТ «ВДЦП» є правонаступником ВАТ «МФС»

Регіональне представництво реєстраторів власників іменних цінних паперів сформувалося у попередні роки. Більшість з них знаходиться у промислово розвинutih регіонах, де сконцентрована переважна більшість емітентів іменних цінних паперів.

Щодо реєстраторів, послугами яких емітенти користувались найчастіше, то найбільшу кількість договорів на ведення реєстрів власників іменних цінних паперів з емітентами уклали реєстратори ПАТ КБ «ПриватБанк» (479 договорів), ПАТ «Промінвестбанк» (336 договорів), ТОВ «Компанія «Базис-реєстр» (192 договори), ПАТ «Укрсоцбанк» (183 договори) та ТОВ «Співдружність» (151 договір).

За даними на кінець 2011 року, на 4,38 млн. особових рахунків у реєстраторів обліковувалося 155,1 млрд. іменних цінних паперів документарної форми існування загальною номінальною вартістю 70,42 млрд. грн. Найбільша кількість особових рахунків обліковувалася за фізичними особами-громадянами України (4,37 млн. шт.), при цьому їх кількість, як і кількість особових рахунків інших зареєстрованих осіб, протягом останніх двох років помітно зменшилася. Загальний тренд зменшення кількості таких рахунків свідчить про результати процесу дематеріалізації акцій.

У той же час, юридичним особам-резидентам станом на кінець 2011 року належали пакети іменних цінних паперів загальною номінальною вартістю 58,23 млрд. грн. На 1,63 тис. особових рахунків нерезидентів у реєстраторів обліковувалося іменних цінних паперів загальною номінальною вартістю 7,95 млрд. грн.

Протягом 2011 року здійснено 234 327 операцій щодо внесення змін до систем реєстрів власників іменних цінних паперів. Найбільше таких операцій пов'язано з ліквідацією або реорганізацією емітента (46,43% від кількості усіх здійснених операцій з іменними цінними паперами), первинним розміщенням (30,63%), корпоративними операціями емітентів, викупом емітентом власних акцій, даруванням та купівлею-продажем (18,62%).

1.5 Аналіз діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку України

Діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку – діяльність професійного учасника фондового ринку (організатора торгівлі) із створення організаційних, технологічних, інформаційних, правових та інших умов для збирання та поширення інформації стосовно попиту і пропозицій, проведення регулярних торгів фінансовими інструментами за встановленими правилами, централізованого укладення і виконання договорів щодо фінансових інструментів, у тому числі здійснення клірингу та розрахунків за ними, та розв'язання спорів між членами організатора торгівлі.

Діяльність з організації торгівлі на ринку цінних паперів України здійснюють фондові біржі. Так, станом на 01.01.2012 р. загальна кількість організаторів торгівлі, яким видано ліцензію на здійснення діяльності з організації торгівлі на ринку цінних паперів, становила 10 (див. табл. 1.9.).

На організаційно оформленому ринку у 2011 році спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами, оскільки близько 98% біржових контрактів (договорів) зосереджено на трьох фондових біржах: ПрАТ ФБ «ПФТС», ПАТ ФБ «Перспектива» та ПАТ «Українська біржа» (див. рис. 1.18). Окрім того, дві фондові біржі навіть збільшили свою частку в загальному обсязі торгів на біржовому фондовому ринку: ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» – з 27,91% у 2010 році до 33,58% у 2011 році, ПАТ «Українська біржа» – з 20,95% у 2010 році до 26,96% у 2011 році. При цьому частка обсягів торгів на ПАТ «КМФБ», ПрАТ «УМФБ» та ПрАТ «УМББ» у 2011 році зменшилася до 0,88%, 0,46%, 0,001% відповідно.

Таблиця 1.9 Перелік організаторів торгівлі

Київська міжнародна фондова біржа
Підніпровська фондова біржа
Східно-Європейська фондова біржа
Українська біржа
Українська міжбанківська валютна біржа
Українська міжнародна фондова біржа
Українська фондова біржа
Фондова біржа «ІННЕКС»
Фондова біржа «Перспектива»
Фондова біржа «ПФТС»

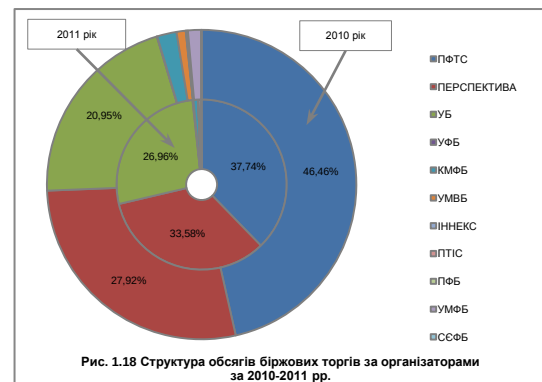

Рис. 1.18 Структура обсягів біржових торгів за організаторами за 2010-2011 рр.

На організаційно оформленому ринку у 2011 році спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами, оскільки близько 98% біржових контрактів (договорів) зосереджено на трьох фондових біржах

Дві фондові біржі збільшили свою частку в загальному обсязі торгів на біржовому фондовому ринку: ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» – з 27,91% у 2010 році до 33,58% у 2011 році, ПАТ «Українська біржа» – з 20,95% у 2010 році до 26,96% у 2011 році

Таблиця 1.10 Обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом за місяцями) у 2010-2011 роках

2011 рік										
Період	Організатор торгівлі									Усього
	УФБ	КМФБ	ПФТС	УМВБ	ІННЕКС	ПФБ	УМФБ	ПЕРСПЕКТИВА	СЄФБ	УБ
Січень	0,89	11,98	4 838,69	0,2	0,07	9,21	1,62	4 554,03	2,95	4 649,81
Лютий	0,63	195,98	5 866,21	0,19	16,45	8,34	3,31	5 661,99	2,59	7 201,02
Березень	0,7	530,11	7 214,92	0,21	0,12	21,86	256,01	7 908,98	6,32	7 232,68
Квітень	0,64	194,89	9 215,37	0,39	0,96	20,32	1,91	7 970,70	99,75	6 095,59
Травень	3,3	87,57	6 165,22	0,13	0,01	9,46	2,33	6 243,21	17,64	5 827,98
Червень	0,82	88,28	5 306,24	0,22	0,85	10,06	154,69	4 875,83	6,36	4 641,24
Липень	1,02	7,65	10 421,69	0,15	0,08	7,11	43,3	8 302,48	4,8	4 457,60
Серпень	4,45	156,66	9 110,25	0,18	0,01	113,43	112,39	10 063,88	7,93	6 517,97
Вересень	2,04	64,39	8 515,09	0,17	0,11	6,6	106,89	7 472,53	7,67	3 859,10
Жовтень	206,02	7,30	8 085,96	0,16	0,37	7,09	320,9	5 769,83	33,76	3 400,74
Листопад	2,31	502,78	5 906,96	0,24	0,08	8,68	46,34	4 749,50	5,21	5 354,23
Грудень	173,53	233,49	8 203,58	0,16	13,19	23,07	33,86	5 497,34	4,64	4 240,45
Усього	396,35	2 081,08	88 850,18	2,4	32,3	245,23	1 083,55	79 070,3	199,62	63 478,41
2010 рік										
Період	Організатор торгівлі									Усього
	УФБ	КМФБ	ПФТС	УМВБ	ІННЕКС	ПФБ	УМФБ	ПЕРСПЕКТИВА	СЄФБ	УБ
Січень	0,04	14,06	1 764,71	0,25	0,19	61,75	20,79	400,99	4,38	581,37
Лютий	0,07	195,75	3 048,42	0,28	17,42	1,61	313,39	995,53	6,23	730,84
Березень	0,12	276,16	5 665,33	17,5	0,01	5,08	298,46	2 090,62	5,15	1 732,77
Квітень	1,76	167,62	7 469,22	79,15	0,29	2,93	279,14	1 916,10	6,37	1 572,32
Травень	0,43	282,93	6 149,81	120,88	0,01	6,18	16,68	1 772,42	3,09	1 587,12
Червень	3,3	19,18	3 074,54	0,26	0,01	8,02	110,8	2 098,00	2,39	2 024,24
Липень	1,45	116,65	3 685,00	164,88	0,004	3,55	103,5	1 523,84	2,28	2 151,25
Серпень	0,29	119,31	3 468,73	883,22	0,01	7,81	35,84	2 963,36	1,93	2 305,55
Вересень	1,12	130,04	8 872,44	0,44	0,24	76,97	388,81	2 952,91	3,11	1 912,84
Жовтень	0,59	98,67	5 376,05	0,23	0,002	22,7	27,45	3 522,23	3,87	3 077,41
Листопад	1,06	69,35	4 129,05	0,19	54,751	7,04	16,95	4 377,60	8,43	4 650,63
Грудень	44,16	1 173,91	8 287,95	0,32	0,005	16,51	197,16	12 035,98	3,36	5 184,08
Усього	54,39	2 663,63	60 991,25	1267,6	72,942	220,15	1 808,97	36 649,58	50,59	27 510,42

Найбільший обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами на організаторах торгівлі спостерігався у III кварталі 2011 року (29,46% від загального обсягу біржових контрактів (договорів) на організаторах торгівлі у 2011 році).

Збільшення обсягів торгів на фондових біржах у 2011 році певною мірою спричинено підвищеною активністю вторинного ринку акцій та державних облігацій України. Загальний обсяг торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими інструментами на організаторах торгівлі продемонстровано в табл. 1.11.

Збільшення обсягів торгів на фондових біржах у 2010 році певною мірою спричинено підвищеною активністю вторинного ринку акцій та державних облігацій України (40,15% та 46,36% загального обсягу біржових контрактів відповідно). Зниження доходності державних облігацій зумовило зниження їх привабливості, а отже, і стало передумовою зниження обсягу торгів на вторинному ринку (42,1% загального обсягу торгів за 2011 рік). При цьому значно зросла частка деривативів у загальній структурі біржових торгів (до 10,12% у 2011 році з 2,84% у 2010 році) та облігацій підприємств (до 9,10% у 2011 році з 5,11% у 2010 році) (див. табл. 1.11).

Обсяг торгів облігаціями місцевих позик на організаторах торгівлі протягом 2010-2011 років були незначним (0,11% та 0,20% загального обсягу торгів на біржовому фондовому ринку України відповідно). Обсяги операцій з інвестиційними сертифікатами у 2011 році становили 4,84% загального обсягу торгів на організованому ринку (5,44% у 2010 році).

У 2011 році до переліку ТОП-5 акцій емітентів, з якими здійснено найбільший обсяг торгів на організованому ринку, потрапили акції ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод» (станом на 23.07.2012 р. довгостроковий кредитний рейтинг позичальника підтримувався НРА «Рюрік» на рівні uaA- з прогнозом «стабільний» (див. табл. 1.12).

Важливою характеристикою ринку корпоративних облігацій, що зазнав суттєвого скорочення у посткризові роки, є ситуація з найбільш привабливими борговими інструментами – за підсумками 2011 року до переліку ТОП-5 облігацій підприємств, за якими було здійснено найбільший обсяг біржових контрактів, увійшли виключно облігації комерційних банків.

Свідченням динамічного розвитку біржового сегменту фондового

Таблиця 1.11 Обсяг та структура біржових контрактів (договорів) з цінними паперами на організаторах торгівлі (за видом фінансового інструменту), млрд. грн.

Вид фінансового інструменту	Роки			
	2007	2008	2009	2010
Акції	13,61	11,82	13,54	52,71
Державні облігації України	38,72%	31,30%	37,60%	40,15%
Облігації підприємств	2,77	8,55	8,18	60,86
Облігації місцевих позик	7,88%	22,64%	22,72%	46,36%
Інвестиційні сертифікати	17,36	16,61	7,07	6,71
Похідні (деривативи)	49,39%	43,99%	19,63%	5,11%
Інші	0,79	0,46	0,03	0,14
Усього	2,25%	1,22%	0,08%	0,11%
Інші	0,43	0,2	7,14	7,14
Інші	1,22%	0,53%	19,83%	5,44%
Інші	0,05	0,12	0,05	3,73
Інші	0,14%	0,32%	0,14%	2,84%
Інші	0,13	-	-	-
Інші	0,37%	-	-	-
Усього	35,15	37,76	36,01	131,29

Таблиця 1.12 Інструменти-лідери за обсягом торгів на організованому ринку в 2011 році

Найменування емітента	Обсяг виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі, млрд. грн	Відсоток від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі (%)
ТОП-5 акцій емітентів - «благитних фішок», з якими здійснено найбільший обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі		
ПАТ «Мотор Січ»	6,52	2,77
ПАТ «Алчевський металургійний комбінат»	4,73	2,01
ПАТ «ДЕК «Центренерго»	3,84	1,63
ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»	3,7	1,57
ПАТ «Урсобанк»	2,37	1,01
ТОП-5 облігацій підприємств-емітентів, з якими було здійснено найбільший обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі		
ПАТ «Промінвестбанк» (Серія В)	1,86	0,79
ПАТ «Дочірній Банк Сberbank Росії» (Серія Е)	1,41	0,6
ПАТ «Промінвестбанк» (Серія С)	1,07	0,46
ПАТ «Прокредит Банк» (Серія Г)	0,65	0,27
ПАТ «Банк Русский Стандарт»	0,58	0,24
ТОП-5 цінних паперів ІСІ з якими здійснено найбільший обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі		
ПФ НВЗТ «Ріал Естейт Менеджмент Інвестментс — Проспект» ПрАТ «КУА «Академія Інвестментс»	5,76	2,45
ПАТ «ЗНКОФ «СІФАБ»	5,6	2,38
ПФ НВЗТ «МОНЕТА» ПрАТ «КУА «Академія Інвестментс»	4,93	2,09
ПАТ «ЗНКОФ «Майбутнє»	4,9	2,08
ЗНПФ «Індекс Української Біржі» ПрАТ «КІНТО»	0,22	0,09

ринку є поява нових фінансових інструментів торгівлі. В рамках розширення інструментів фондового ринку та результатом 2011 року стала активізація роботи строкового ринку, обсяг торгів на якому зріс у 6,5 разу. Так, після відкриття на ПАТ «Українська біржа» секції строкового ринку сума контрактів по деривативах помітно зросла – з 3,59 млрд. грн. у 2010 році до 23,58 млрд. грн. у 2011 році. Зростання показників строкового ринку свідчить про все більше використання інвесторами можливостей хеджування ризиків за допомогою цих фінансових інструментів.

У 2011 році на фондовому ринку спостерігалась активізація операцій РЕПО. Протягом 2011 року обсяг угод РЕПО на організаторах торгівлі становив 17,29 млрд. грн. (7,35% від загального обсягу торгів на організованому ринку).

Операції РЕПО здійснювалися на двох фондових майданчиках – ПАТ «Українська біржа» та ПрАТ ФБ «ПФТС». На ПАТ «Українська біржа» укладено найбільший обсяг угод РЕПО, з них 98,97% угод РЕПО – з акціями.

В рамках розширення інструментів фондового ринку та результатом 2011 року стала активізація роботи строкового ринку, обсяг торгів на якому зріс у 6,5 разу

У 2011 році на фондовому ринку спостерігалась активізація операцій РЕПО

РОЗДІЛ 2. КОН'ЮНКТУРА РИНКУ

2.1 Аналіз діяльності найбільших організаторів торгівлі

Основними гравцями серед організаторів торгівлі на фондовому ринку України є ФБ ПФТС (37,74% обсягів торгів у 2011 році), ФБ Перспектива (33,58%) та Українська Біржа (26,96%).

Фондова біржа ПФТС. Приватне акціонерне товариство «Фондова біржа ПФТС» до квітня 2008 року було дочірнім підприємством Асоціації «Перша Фондова Торговельна Система», допоки його не було реорганізовано в товариство. Індекс ПФТС – український фондовий індекс, що розраховується щоденно за результатами торгів на ФБ ПФТС на основі індексного кошику найбільш ліквідних акцій.

Згідно Правил складання рейтингів цінних паперів та торговців цінними паперами Фондової біржі ПФТС рейтинги цінних паперів (фінансових інструментів) та рейтинги торговців розраховуються щомісячно для всіх фінансових інструментів, що допущені до торгівлі на ПФТС, та торговців, що мали технічну можливість працювати в торговельній системі ФБ ПФТС.

За результатами 2011 року до рейтингу цінних паперів ПФТС включено 169 корпоративних облігацій (154 у 2010 році, 190 у 2009 році), 11 муніципальних облігацій (13 у 2010 році, 15 у 2009 році), 75 ОВДП (71 у 2010 році, 23 у 2009 році) (див. табл. 2.1). Перелік інструментів з найвищим рейтингом у ПФТС наведено у табл. 2.2.

За результатами 2011 року до рейтингу ПФТС потрапило 5 (11 за результатами 2010 року) емітентів акцій котирувального списку 1-го рівня та 36 (33 за результатами 2010 року) емітентів акцій котирувального списку 2-го рівня. Акції 126 (142 за результатами 2010 року) емітентів допущені до обігу (повний рейтинг акцій емітентів в ПФТС наведено в Додатку 1). Варто відмітити, що до переліку ТОП-5 акцій емітентів, що мали найвищий рейтинг в ПФТС за результатами 2011 року, потрапили емітенти акцій «блакитних фішок».

За результатами 2011 року до рейтингу ПФТС потрапило 37 (35 за результатами 2010 року) цінних паперів ІСІ (котирувальний список 2-го рівня), 19 (27 за результатами 2010 року) – допущено до обігу. Повний рейтинг цінних паперів ІСІ в ПФТС наведено в Додатку 2.

За результатами 2011 року до рейтингу ПФТС увійшло 98 (76 за результатами 2010 року) корпоративних облігацій (котирувальний список 2-го рівня), 71 (78 за результатами 2010 року) – допущено до обігу. Повний рейтинг корпоративних облігацій в ПФТС наведено в Додатку 3. До переліку ТОП-5 облігацій емітентів, що мали найвищий рейтинг в ПФТС за результатами 2011 року, потрапили 4 випуски облігацій, емітовані комерційними банками.

За результатами 2011 року до рейтингу ПФТС увійшло 8 муніципальних облігацій котирувального списку 2-го рівня (12 за результатами 2010 року), 3 – допущено до обігу (1 за результатами 2010 року). Повний рейтинг муніципальних облігацій в ПФТС наведено у Додатку 4.

За результатами 2011 року до рейтингу ПФТС увійшло 74 ОВДП котирувального списку 1-го рівня (у 2010 році – 54, 11 – котирувального списку 2-го рівня), 1 – допущено до обігу (6 за результатами 2010 року). Повний рейтинг ОВДП в ПФТС наведено у Додатку 4.

До рейтингу ПФТС за результатами 2011 року увійшло 80 торговців акціями, 37 торговців цінними паперами ІСІ, 87 торговців корпоративними облігаціями, 22 торговці муніципальними облігаціями та 62 торговці ОВДП (див. табл. 2.3 та Додаток К).

Станом на 01.01.2012 р. загальна капіталізація ФБ ПФТС становила 126 760 млн. грн., що на 128 185 млн. грн., або на 50,28% менше, ніж станом на 01.01.2011 р. (див. рис. 2.1).

Станом на 01.01.2011 р. загальна капіталізація ФБ ПФТС

Таблиця 2.1 Кількість інструментів, включених до рейтингу ПФТС

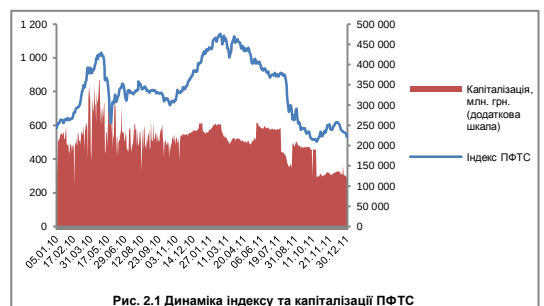
Інструмент	2007	2008	2009	2010	2011
Акції	293	222	174	186	167
Котирувальний список 1-го рівня	10	12	12	11	5
Котирувальний список 2-го рівня	29	24	30	33	36
ЦП допущені до обігу	254	186	132	142	126
ЦП ІСІ	103	33	54	62	56
Котирувальний список 1-го рівня	0	0	0	0	0
Котирувальний список 2-го рівня	14	16	27	35	37
ЦП допущені до обігу	89	17	27	27	19
Корпоративні облігації	391	267	190	154	169
Котирувальний список 1-го рівня	1	1	1	0	0
Котирувальний список 2-го рівня	101	151	94	76	98
ЦП допущені до обігу	289	115	95	78	71
Муніципальні облігації	19	19	15	13	11
Котирувальний список 1-го рівня	1	2	0	0	0
Котирувальний список 2-го рівня	8	13	13	12	8
ЦП допущені до обігу	10	4	2	1	3
ОВДП	11	12	23	71	75
Котирувальний список 1-го рівня	0	0	0	54	74
Котирувальний список 2-го рівня	11	12	16	11	0
ЦП допущені до обігу	0	0	7	6	1

Таблиця 2.2 Перелік п'яти інструментів з найвищим рейтингом ПФТС

№	Рейтинг акцій Назва/емітент	Рейтинг
Котирувальний список 1 рівня		
1	Алчевський металургійний комбінат	1
2	Азовсталь	2
3	Центренерго	3
4	Укроббанк	4
5	Мотор Січ	5
Рейтинг ЦП ІСІ		
Котирувальний список 2 рівня		
1	ПАТ «ЗНВФ «ЮНІВЕРСУМ»	1
2	КУА «Бізнес-Інвест» (НЗВПФ «Паритет»)	2
3	ПАТ «ЗНВФ «РАТІБОР» («РАТІБОР»)	3
4	ПАТ «ЗНВФ «ІННОВАЦІЯ» (ІННОВАЦІЯ)	4
5	ВАТ «ДІКІ» («СОЦІВЕСТ-ГАРАНТ»)	5
Рейтинг корпоративних облігацій		
Котирувальний список 2 рівня		
1	Дочірній банк Сberbankу Росії (серія Е)	1
2	Промінвестбанк (серія С)	2
3	Промінвестбанк (серія В)	3
4	«Дельта Банк (серія Т)	4
5	ПТК ТОВ Агromат (серія Е)	5
Рейтинг муніципальних облігацій		
Котирувальний список 2 рівня		
1	Черкаська міська рада (серія В)	1
2	Львівська міська рада (серія В)	2
3	Луганська міська рада (серія В)	3
4	Луганська міська рада (серія С)	4
5	Запорізька міська рада (серія Г)	5
Рейтинг ОВДП		
Котирувальний список 1 рівня		
1	Мінфін (UA4000048219), погашення 2012-02-22	1
2	Мінфін (UA4000108823), погашення 2014-01-29	2
3	Мінфін (UA4000050207), погашення 2016-09-14	3
4	Мінфін (UA4000092142), погашення 2017-04-12	4
5	Мінфін (UA4000118871), погашення 2014-04-30	5

Таблиця 2.3 Перелік торговців з найвищим рейтингом ПФТС

№	Рейтинг акцій Назва/емітент	Рейтинг
1	ТАСК-Брокер	1
2	БРОКЕРСЬКИЙ ДОМ ОТКРИТІЕ	2
3	Навігатор-Інвест	3
4	Фолі Секюрітіз Нью-Йорк	4
5	Гайнсфорт-онлайн	5
Рейтинг ЦП ІСІ		
1	ТІ-Капітал	1
2	Спайк Інвест	2
3	МЕГАБАНК	3
4	Капітал АКБ	4
5	Велбін ІК	4
Рейтинг корпоративних облігацій		
1	Інвестиційний Капітал Україна	1
2	Промінвестбанк	2
3	Дочірній банк Сberbankу Росії	3
4	Сучасні Фінансові Інструменти	4
5	УкрСиббанк	5
Рейтинг муніципальних облігацій		
1	Укразбанк	1
2	Драгон Капітал	2
3	ТАСК-Брокер	3
4	Український фондовий центр	4
5	Інвестиційний Капітал Україна	5
Рейтинг ОВДП		
1	Ерсте Банк	1
2	Дочірній Банк Сberbankу Росії	2
3	Альфа-Банк	3
4	Державний ощадний банк України	4
5	Укразбанк	5

становила 254 606 млн. грн., що на 86,3% більше, ніж станом на 01.01.2010 р. (136 970 млн. грн.).

Індекс ПФТС – ціновий індекс, зважений за обсягом емісії (free float), що реально доступна для широкого кола інвесторів. «Індексний кошик» ПФТС складається з акцій 20 емітентів. Перелік акцій для розрахунку індексу ПФТС формується Індексним комітетом ПФТС з цінних паперів, що входять до Списку ПФТС, на підставі даних про ринкову капіталізацію, обсяг торгів, кількість угод та інших факторів, що впливають на ліквідність акцій.

Станом на 01.01.2012 р. значення індексу ПФТС становило 534,43 пункту (див. рис. 2.1), станом на 01.01.2011 р. – 975,08, станом на 01.01.2010 р. – 572,91, станом на 01.01.2009 р. – 301,42, станом на 01.01.2008 р. – 1177,00, станом на 01.01.2007 р. – 498,86.

За станом на 30.12.2011 р. у біржовому списку ФБ ПФТС зазначено 1 031 цінний папір: акцій – 462, корпоративних облігацій – 316, цінних паперів ІСІ – 123, державних облігацій – 117, муніципальних облігацій – 13.

Обсяг торгів ОВДП, акціями, корпоративними облігаціями та муніципальними цінними паперами на ПФТС у 2011 році збільшився порівняно з 2010 роком майже в 1,5 разу і становив 88,86 млрд. грн. (у 2010 році – 61,25 млрд. грн.). Збільшення відбулося переважно за рахунок суттєвого зростання обсягів торгів корпоративними облігаціями та ОВДП.

Обсяг торгів у 2011 році порівняно з 2010 роком мав таку динаміку:

- за ОВДП – збільшився в 1,4 разу і становив 76 276,10 млн. грн. (у 2010 році – 54 640,89 млн. грн.);
- за корпоративними облігаціями – збільшився майже в 4,7 разу і становив 10 511,92 млн. грн. (у 2010 році – 2 247,22 млн. грн.);
- за акціями – зменшився майже в 2,2 разу і становив 1 933,20 млн. грн. (у 2010 році – 4 224,78 млн. грн.);
- за муніципальними цінними паперами – перебував майже на тому самому рівні і становив 136,47 млн. грн. (у 2010 році – 141,59 млн. грн.).

Аналіз обігу цінних паперів на ПФТС свідчить, що у 2011 році найбільша частка операцій припадала на *державні облігації*. Обсяг торгів з ними становив 76 276,10 млн. грн., а частка ринку – 85,62%.

Обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку, за даними НБУ, за 2011 рік становив 411,75 млрд. грн. При цьому 14,0% обсягу операцій (57,61 млрд. грн.) з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку виконано НБУ, решта – суб'єктами господарювання (див. рис. 2.2).

У 2011 році 26,0% обсягу операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку здійснено на організованому (біржовому ринку) (22,3% – у 2010 році) (див. рис. 2.3).

Обсяг ОВДП у власності нерезидентів протягом 2011 року зменшився на 6 905,93 млн. грн. і на 01.01.2012 р. становив 4 663,95 млн. грн., або 2,83% від загальної суми ОВДП, які перебувають в обігу. Упродовж 2010 року обсяг ОВДП у власності нерезидентів збільшився на 10 886,41 млн. грн. і на 01.01.2011 р. становив 11 369,57 млн. грн. (рис. 2.4).

Збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку пов'язано насамперед зі зростанням первинного ринку ОВДП, їх меншою ризиковістю порівняно з цінними паперами приватних емітентів, привабливим рівнем доходності та стабілізацією валютного курсу гривні. Ще однією причиною активізації вторинного ринку ОВДП стало те, що з 19 лютого 2010 року доступ до участі в аукціонах з

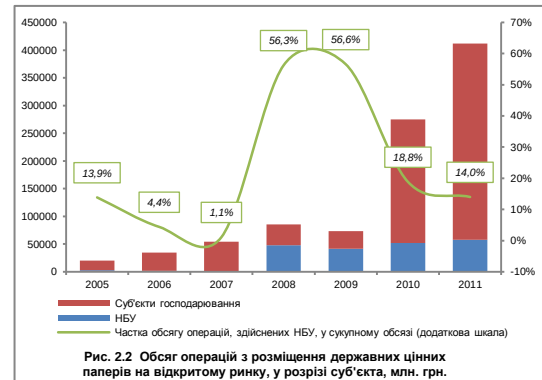

Рис. 2.2 Обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку, у розрізі суб'єкта, млн. грн.

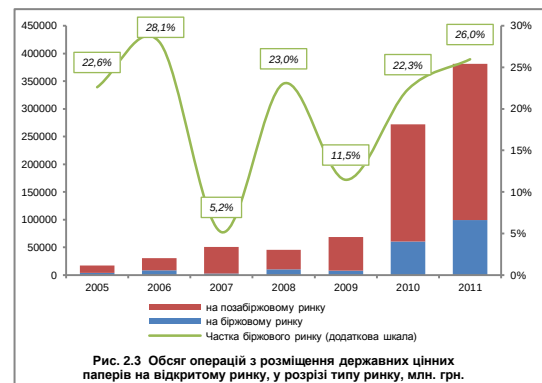

Рис. 2.3 Обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку, у розрізі типу ринку, млн. грн.

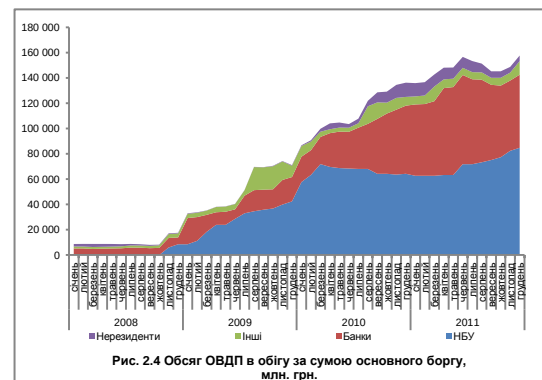

Рис. 2.4 Обсяг ОВДП в обігу за сумою основного боргу, млн. грн.

їх первинного розміщення мають лише банки–первинні дилери. Решта бажаючих вкласти кошти в державні цінні папери змушена купувати їх на вторинному ринку.

Ринок корпоративних облігацій зайняв друге місце в торгах ПФТС. У 2011 році обсяг операцій з ними становив 10 511,92 млн. грн., а їх частка в загальних торгах ПФТС – 11,80%.

За облігаціями, що мали найбільший попит 2011 року (див. табл. 2.4), за даними НБУ, сукупний обсяг торгів становив 25,678 млн. грн., що становить 0,24% загального обсягу торгів корпоративними облігаціями на ФБ ПФТС.

Найбільшу кількість угод було укладено за облігаціями компаній, наведених у табл. 2.5. Серед переліку облігацій, зазначених у табл. 2.5, лише 4 – емітовані комерційними банками, тому ще зарано говорити про відновлення докризових позицій банків як учасників ринку цінних паперів в ролі крупних емітентів облігацій.

Важливим індикатором рівня розвитку ринку облігацій в Україні НРА «Рюрік» вважає кількість угод, що виконуються на біржових майданчиках. Так, для прикладу, лідером за кількістю угод на ФБ ПФТС у 2011 році були облігації серії F ПАТ «КБ «Хрещатик», з якими виконано всього 34 договори. В ТОП-10 за кількістю виконаних договорів за результатами 2011 року потрапили корпоративні облігації, з якими було виконано лише 3 угоди.

Ринок акцій зайняв третє місце в торгах ПФТС. Обсяг операцій з ними становив 1 933,20 млн. грн., що дорівнювало 2,17% від загальних торгів на ПФТС.

Ринок акцій, порівняно з ринком облігацій підприємств, на ФБ ПФТС характеризувався значно вищою активністю з огляду на кількість здійснених договорів (див. табл. 2.6 та табл. 2.7) – акції-лідери мали більше 21 тис. виконаних договорів у 2011 році.

Четверте місце у торгах на ФБ ПФТС зайняв ринок муніципальних облігацій, обсяг торгів з якими в 2011 році становив 136,47 млн. грн., а частка в загальному обсязі операцій на ПФТС – 0,15 %. У 2011 році на ринку муніципальних облігацій було укладено 10 угод: Донецька міська Рада (серія С) (обсяг торгів – 6 910,34 тис. грн., кількість угод – 8), Луганська міська рада (серія В) (обсяг торгів – 36 474,24 тис. грн., кількість угод – 2).

Українська біржа. У травні 2008 року найбільші учасники українського ринку цінних паперів підписали договір з ПАТ «Фондова біржа РТС» про створення в Києві нової біржі у формі відкритого акціонерного товариства.

Засновницькі збори акціонерів в вересні 2008 року затвердили результати розміщення акцій, 51% з яких було викуплено українськими торговцями.

Біржові правила УБ зареєстровані в листопаді 2008 року, а 16 грудня 2008 року ДКЦПФР прийняла рішення про видачу ліцензії ВАТ «Українська біржа» на право здійснення діяльності з організації торгівлі цінними паперами.

За даними УБ, за період з 01.01.2011 р. по 01.01.2012 р. на Українській біржі виконано договорів на загальну суму 63,97 млрд. грн. (27,43 млрд. грн. у 2010 році), при чому на фондовому ринку – 40,26 млрд. грн. (23,83 млрд. грн. у 2010 році), на строковому ринку – 23,71 млрд. грн. (3,59 млрд. грн. у 2010 році) (див. рис. 2.5).

При цьому зростаюча динаміка поквартальних обсягів виконаних договорів, що спостерігалась у 2010 році, у 2011 році була змінена поступовим скороченням обсягів виконаних договорів – якщо у I кварталі 2011 року на УБ було виконано договорів на загальну суму 19,79 млрд. грн. (14,39 млрд. грн. на фондовому ринку та 5,4 млрд. грн. на строковому ринку), то у IV кварталі 2011 року – всього на суму 13,01 млрд. грн. (6,2 млрд. грн. на

Таблиця 2.4 Облігації підприємств -лідери за обсягами торгів на ФБ ПФТС у 2011 році

Назва емітента, серія облігації	Обсяг торгів, тис. грн.	Кількість угод
ТОВ «ТПК «Омега-автостоянка» (серія А)	12 173,73	4
ІГ «АЛЬТЕРА ФІНАНС» (серія А)	6 193,17	6
ТОВ «Євро Лізинг» (серія В)	6 010,00	5
ПАТ «ЕК «Севастопольэнерго» (серія А)	4 121,69	12
готель «Ореанда» (серія А)	4 117,21	13
ПАТ «Кіровоградобленерго» (серія А)	4 093,10	12
ПАТ «ЕК «Житомиробленерго» (серія А)	4 045,31	12
ПАТ КБ «Хрещатик» (серія F)	3 349,17	34
Будівельна фірма (серія А)	2 683,00	8
ПАТ АБ «Укргазбанк» (серія D)	2 238,26	5
ПАТ КБ «Хрещатик» (серія G)	2 079,78	2
ТОВ КБ «Фінансова Ініціатива» (серія В)	1 932,47	2
ТОВ КБ «Фінансова Ініціатива» (серія А)	1 867,31	2
ТОВ «ТПК Омега-автостоянка» (серія В)	1 834,96	2
ТОВ «ВВС-ЛТД»	1 554,72	2

Таблиця 2.5 Облігації підприємств-лідери за кількістю угод на ФБ ПФТС у 2011 році

Назва емітента, серія облігації	Кількість угод
ПАТ «КБ «Хрещатик»(серія F)	34
Готель «Ореанда» (серія А)	13
ПАТ «ЕК «Севастопольэнерго» (серія А)	12
ПАТ «Кіровоградобленерго» (серія А)	12
ПАТ «ЕК «Житомиробленерго» (серія А)	12
ПАТ «КБ «Хрещатик»(серія H)	11
Будівельна фірма (серія А)	8
ІГ «АЛЬТЕРА ФІНАНС» (серія А)	6
ТОВ «Євро Лізинг» (серія В)	5
АБ «Укргазбанк» (серія D)	5
ТОВ «ТПК «Омега-автостоянка» (серія А)	4
ТОВ «Костянтинівський завод металургійного обладнання» (серія А)	3
ПАТ «Кредитпромбанк» (серія D)	3

Таблиця 2.6 Акції-лідери за обсягами торгів на ФБ ПФТС у 2011 році

Назва емітента	Обсяг торгів, тис. грн.	Кількість угод
ПАТ «Дніпровагонмаш»	239 096,34	211
ПАТ «Алчевський металургійний комбінат»	173 414,25	13 217
ПАТ «Центрэнерго»	136 882,94	7 984
ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»	111 586,07	11 401
ПАТ «Мотор Січ»	110 807,66	5 756
ПАТ «МК «Азовсталь»	109 955,58	21 368
ПАТ «Укрсоцбанк»	102 831,89	9 973
ПАТ «Укрнафта»	98 508,81	8 590
ПАТ «Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь»	96 238,64	196
ПАТ «Укртелеком»	77 341,75	5 924
ПАТ «Сніківський металургійний завод»	57 048,22	12 656
ТОВ «ІНТЕРПАЙП Нижньодніпровський трубопрокатний завод»	47 006,61	1 182
ПАТ «Кременчуцький сталеливарний завод»	39 250,61	188
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	29 878,51	5 916
ПАТ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ»	27 749,30	272
ПАТ «Дніпроенерго»	27 311,77	586
АКБ «ІНДУСТРІАЛБАНК»	25 910,32	122

Таблиця 2.7 Акції-лідери за кількістю угод на ФБ ПФТС у 2011 році

Назва емітента	Кількість угод
ПАТ «МК «Азовсталь»	21 365
ПАТ «Маріупольський завод важкого машинобудування»	21 032
ПАТ «Алчевський металургійний комбінат»	13 217
ПАТ «Сніківський металургійний завод»	12 656
ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»	11 401
ПАТ «Укрсоцбанк»	9 973
ПАТ «Укрнафта»	8 590
ПАТ «Центрэнерго»	7 984
ПАТ «ХК «Луганськтепловоз»	6 742
ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»	6 423
ПАТ «Укртелеком»	5 924
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	5 916
ПАТ «Мотор Січ»	5 756
ПАТ «Ясинівський коксохімічний завод»	5 302

фондовому ринку та 6,81 млрд. грн. на строковому ринку) (див. рис. 2.6).

Середня вартість договору за 2011 рік на УБ за операціями на фондовому та строковому ринках становила 26,7 тис. грн. (27,69 тис. грн. за 2010 рік) (див. рис. 2.5). При цьому середня вартість виконаних договорів на УБ у 2011 році у розрізі інструментів мала суттєву відмінність – середня вартість договорів за державними облігаціями становила 5,4 млн. грн., тоді як за інвестиційними сертифікатами – 9,21 тис. грн. (див. табл. 2.8).

За підсумками 2011 року строковий ринок на торгах на УБ за обсягом виконаних контрактів зайняв 37,06% проти 13,1% у 2010 році. При цьому частка договорів з акціями скоротилась з 82,47% до 57,05%, а з корпоративними облігаціями – зросла з 3,45% до 4,34% (див. рис. 2.7).

Скорочення обсягу виконаних договорів наприкінці 2011 року супроводжувалось суттєвим зниженням індексу УБ (рис. 2.8). Станом на 01.01.2012 р. значення індексу УБ складало 1 458,87 пункту проти 2 488,50 пункту станом на початок 2011 року. За 2011 рік індекс УБ зменшився на 41,38% (+62,4% у 2010 році).

Фондова біржа «Перспектива». ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» створена у 2006 році для організації масових торгів цінними паперами в Україні та впровадження Інтернет-трейдингу.

Біржа діє на підставі Ліцензії ДКЦПФР на провадження професійної діяльності на фондовому ринку: АВ №483591 «Діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку» від 31.08.2009 р. (Свідectво про державну реєстрацію юридичної особи, серія А01, №054880, від 06.08.2009 року). Статутний капітал – 50 млн. грн.

Станом на 01.01.2012 р. кількість цінних паперів та інших фінансових інструментів у Біржовому списку склала 177 (зросла порівняно з 2010 роком на 92,4%). З них: 25 у 1-му рівні лістингу, 33 у 2-му рівні лістингу, 119 у списку позалістингових цінних паперів.

Структура біржового списку: 76 випусків акцій (з них 13 – у 2-му рівні лістингу, 63 – у списку позалістингових цінних паперів), 25 серій ОВДП (1-ий рівень лістингу), 16 серій інвестиційних сертифікатів (з них 15 – у 2-му рівні лістингу, 1 – у списку позалістингових цінних паперів), 48 серій облігацій (з них 5 – у 2-му рівні лістингу, 43 – у списку позалістингових цінних паперів), 1 серія облігацій місцевих позик (у списку позалістингових цінних паперів) та 11 серій опціонних сертифікатів (у списку позалістингових цінних паперів).

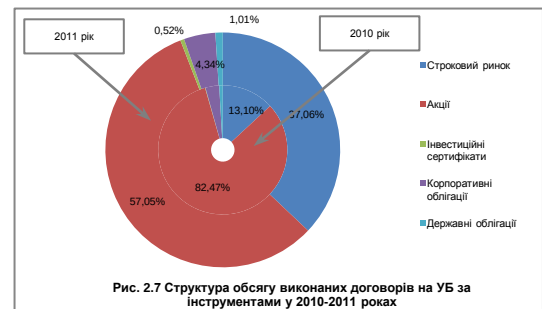
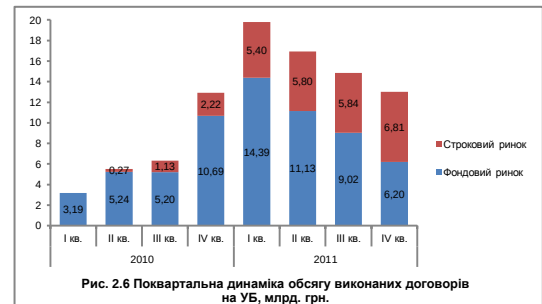
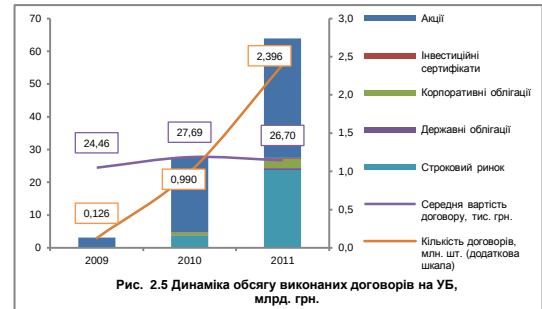
Капіталізація акцій у складі біржового списку склала 56,87 млрд. грн. (зросла порівняно з попереднім роком у 2,2 разу).

Кількість членів Біржі станом на 01.01.2012 р. – 113 торговців цінними паперами (зросла порівняно з попереднім роком на 13%). Частка членів Біржі у загальній кількості торговців цінними паперами, ліцензованих НКЦПФР, зросла з 13,1% до 14,9%.

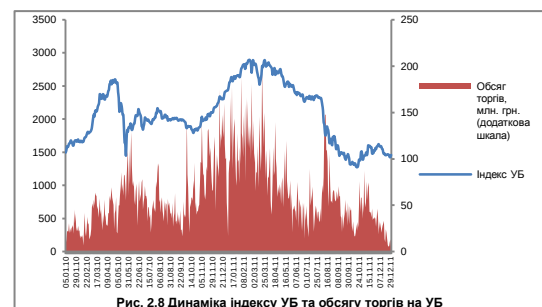
За 2011 рік, за даними ФБ «Перспектива», обсяг торгів на ФБ «Перспектива» становив 79,16 млрд. грн., що майже у 2,16 разу більше, ніж у 2010 році (див. табл. 2.9).

При цьому, як і на УБ, обсяг здійснених договорів на ФБ «Перспектива» наприкінці 2012 року суттєво скоротився (див. рис. 2.9).

Як і за результатами 2010 року, найбільшу частку у структурі обсягів торгів на ФБ «Перспектива» за результатами 2011 року займали угоди за акціями (50,0%) та за державними облігаціями (28,32%). При цьому частка обсягу торгів за інвестиційними

Таблиця 2.8 Розподіл обсягів та кількості угод на УБ за інструментами			
2011 рік			
	Обсяг торгів (млн. грн.)	Кількість договорів, шт.	Середня вартість угоди (тис. грн.)
Акції	36 495	1 191 587	30,63
Інвестиційні сертифікати	335	36 411	9,21
Корпоративні облігації	2 779	1 907	1457,40
Державні облігації	648	120	5403,79
2010 рік			
	Обсяг торгів (млн. грн.)	Кількість договорів, шт.	Середня вартість угоди (тис. грн.)
Акції	22 617	836 383	27,04
Інвестиційні сертифікати	26	200	129,68
Корпоративні облігації	946	174	5434,45
Державні облігації	244	83	2935,32
2009 рік			
	Обсяг торгів (млн. грн.)	Кількість договорів, шт.	Середня вартість угоди (тис. грн.)
Акції	3 071	126 354	24,31
Інвестиційні сертифікати	0	0	-
Корпоративні облігації	17	20	842,03
Державні облігації	3	8	387,35

сертифікатами у 2011 році становила 17,3% у 2010 році (див. табл. 2.9).

Середня вартість договору за 2011 рік на ФБ «Перспектива» становила 1,79 тис. грн. (1,06 тис. грн. за 2010 рік) (див. рис. 2.5). При цьому середня вартість виконаних договорів у 2011 році у розрізі інструментів мала суттєву відмінність – середня вартість договорів за державними облігаціями становила 26,1 млн. грн., тоді як за акціями – 1,2 млн. грн., за деривативами – 0,36 млн. грн. (див. табл. 2.9).

За даними, наведеними на сайті ФБ «Перспектива», позиція ФБ «Перспектива» полягає у тому, що головною проблемою фондових індексів, що описують динаміку вітчизняного фондового ринку, є передусім відсутність жорстких вимог (бажано – з боку регулятора) до процедури визначення ринкової ціни українських цінних паперів.

Способи укладання договорів та забезпечення розрахунків щодо них на переважній більшості національних бірж в недостатній мірі протидіють маніпулюванню цінами на біржовому ринку України.

Відповідно до цього ФБ «Перспектива» не має свого індексу та не вважає за потрібне ув'язуватись у гонку за найбільш популярним фондовим індексом до тих пір, доки вітчизняний фондовий ринок не прийде до принципово вищих обсягів торгівлі, показників ліквідності, кількості договорів, а також визначення справедливих цін на фінансові інструменти.

2.2 Кореляційно-регресійні зв'язки фондових індексів України та світу

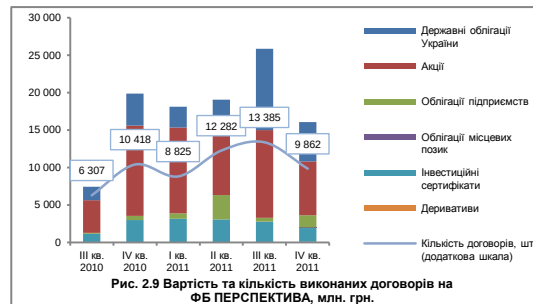
Експерти зазначають, що на тлі розвитку світових інтеграційних процесів і глобалізації ринку, українському ринку цінних паперів все ще притаманні риси роздробленості і невпорядкованості.

Світовий досвід показує, що саме фондові ринки можуть бути джерелами масштабної фінансової нестабільності, макроекономічних ризиків і соціальних потрясінь. Таким чином, будучи похідним від реального сектору, фондовий ринок може здійснювати істотний зворотний вплив як стабілізуючого, так і дестабілізуючого характеру.

Тільки при врахуванні впливу, що здійснюється зовнішнім середовищем, а саме, світовими економічними процесами, стає можливим ефективне прогнозування розвитку національної економіки України. Одним з можливих способів врахування вищезгаданого впливу може послужити аналіз залежності національного фондового ринку від зарубіжних фондових ринків. Встановлення взаємозв'язків між фондовими ринками дає можливість спиратися на прогнози розвитку національної економіки виходячи з ситуації на ринках розвинених економік. При цьому несподіване посилення залежності дає прямий сигнал до необхідності детального дослідження кон'юнктури відповідного фондового ринку. Як відомо, інтегрованими показниками фондових ринків є фондові індекси, саме тому оцінка їх взаємозв'язків дозволить встановити ступінь впливу окремих ринків на фондовий ринок України з метою оптимізації прогнозування розвитку національної економіки.

Деякі з представників фондового ринку України стверджують про достатньо глибоке проникнення українського ринку цінних паперів в глобальне фінансове середовище, але сказати, що межі національного ринку вже стерті, поки зарано.

Оцінка рівня взаємозв'язку між фондовим ринком України і зарубіжними ринками дозволить надалі визначати більш обґрунтовані і точні прогнози розвитку національної економіки та фондового ринку України. Для приватних інвесторів такий підхід до прогнозування тенденцій розвитку фондового ринку України шляхом підтвердження або спростування факту існування взаємозв'язку між фондовими ринками дозволить більш точно

Таблиця 2.9 Розподіл обсягів та кількості угод на ФБ ПЕРСПЕКТИВА за інструментами

2011 рік			
	Обсяг торгів (млн. грн.)	Кількість договорів, шт.	Середня вартість угоди (тис. грн.)
Державні облігації України	22 388,0	858	26 093,3
Акції	39 531,1	31 735	1 245,7
Облігації підприємств	6 112,6	3 146	1 943,0
Облігації місцевих позик	100,2	20	5 008,0
Інвестиційні сертифікати	10 850,8	8 072	1 344,3
Деривативи	177,7	493	360,4
Всього	79 160,4	44 324	1 785,9
2010 рік			
	Обсяг торгів (млн. грн.)	Кількість договорів, шт.	Середня вартість угоди (тис. грн.)
Державні облігації України	6 237,1	184	33 897,3
Акції	23 191,1	26 887	862,5
Облігації підприємств	757,0	1 061	713,5
Облігації місцевих позик	0,0	0	0,0
Інвестиційні сертифікати	6 331,5	6 082	1 041,0
Деривативи	81,3	369	220,4
Всього	36 598,0	34 583	1 058,3

Інтегрованими показниками фондових ринків є фондові індекси, саме тому оцінка їх взаємозв'язків дозволить встановити ступінь впливу окремих ринків на фондовий ринок України з метою оптимізації прогнозування розвитку національної економіки

Деякі з представників фондового ринку України стверджують про достатньо глибоке проникнення українського ринку цінних паперів в глобальне фінансове середовище, але сказати, що межі національного ринку вже стерті, поки зарано

аналізувати і прогнозувати світову і національну фондові кон'юнктури, визначати ринки-лідери, виявляти індивідуальні характеристики окремих фондових інструментів, зокрема фондових індексів.

Для проведення дослідження була оброблена статистика фондових бірж України та інших країн, Міжнародного Валютного Фонду, дані, що надаються інформаційними терміналами Bloomberg і Reuters, монографічні дослідження, довідкові видання, матеріали зарубіжної і російської періодичної преси, присвячені фондовому ринку та фондовим індексам. Джерелами даних для українських фондових індексів послужили бази даних Фондової біржі ПФТС та Української біржі.

Для порівняння динаміки змін розрахованих показників, дослідження проводилося за два періоди: 2010 рік (з 01.01.2010 р. по 01.01.2011 р.) і 2011 рік (з 01.01.2011 р. по 01.01.2012 р.).

Для підвищення репрезентативності вибірки, при розрахунках використовувалися лише значення інструментів у дні, в які торги відбувалися винятково за всіма інструментами. Таким чином, перший досліджуваний період містить 211 торгових днів, другий – 216.

Також, при розрахунках враховувалися й географічні параметри, пов'язані з тимчасовим лагом відкриття / закриття торгових майданчиків в різних країнах світу.

Таким чином, для прикладу, в ході аналізу враховувалися значення індексу UX на момент відкриття торгів поточного торгового дня, а індексу DJIA – значення на момент закриття торгів попереднього торгового дня, що дозволило дещо «пом'якшити» часовий лаг між динамікою досліджуваних інструментів.

Насиченість фондового ринку України спекулятивним капіталом – одна з основних проблем, вирішення якої дозволить перетворити фондовий ринок на дієвий механізм залучення інвестиційних ресурсів у виробничі потужності, реформувати відносини учасників ринку для задоволення реальних потреб національної економіки.

Традиційно, інструменти фондового ринку України вважаються високоризиковими, хоча і високоприбутковими. Фондові індекси України, які відображають зміни цін вибірки акцій українських компаній, характеризуються досить високою мінливістю (волатильністю, англ. Volatility) в порівнянні з провідними фондовими індексами світу.

Для порівняння історичної волатильності фондових індексів нами розраховано стандартне відхилення вартості інструментів за заданий проміжок часу, що дозволило визначити міру ризику використання фінансового інструменту за заданий проміжок часу.

Для репрезентативності результатів розрахунку стандартного відхилення значень досліджуваних інструментів за встановлені періоди, абсолютні значення стандартного відхилення представлено у вигляді процентного співвідношення до середнього значення вартості інструменту за період (див. табл. 2.10).

Серед досліджуваних інструментів у другому досліджуваному періоді українські фондові індекси за волатильністю перевершили всі інші досліджувані інструменти, при цьому значення стандартного відхилення індексів UX та PFTS за 2011 рік становили 25,87% і 26,36% відповідно. Для прикладу, стандартне відхилення індексу DJIA за аналогічний досліджуваний період склало всього 4,07%, FTSE – 5,49%, NIKKEI225 – 7,71%.

Таким чином, українські фондові індекси сигналізують інвесторам, що, з одного боку, фондовий ринок України має високу спекулятивну привабливість, але з іншого боку, має досить високий ступінь ризику. Тому він відкритий тільки для

Таблиця 2.10. Величина стандартного відхилення від середнього за період значення

Інструмент	2010 рік	2011 рік
PFTS	11,92%	26,36%
UX	11,51%	25,87%
RTSI	7,39%	13,45%
MICEX	6,99%	9,18%
DJIA	4,30%	4,07%
S&P500	4,89%	4,97%
FTSE100	4,91%	5,49%
NIKKEI225	6,03%	7,71%
BRENT	7,13%	5,86%
GOLD	8,00%	9,50%
SILVER	19,81%	12,86%

Насиченість фондового ринку України спекулятивним капіталом – одна з основних проблем, вирішення якої дозволить перетворити фондовий ринок на дієвий механізм залучення інвестиційних ресурсів у виробничі потужності, реформувати відносини учасників ринку для задоволення реальних потреб національної економіки

Фондові індекси України, які відображають зміни цін вибірки акцій українських компаній, характеризуються досить високою мінливістю (волатильністю) в порівнянні з провідними фондовими індексами світу

У 2011 році українські фондові індекси за волатильністю перевершили всі інші досліджувані інструменти, при цьому значення стандартного відхилення індексів UX та PFTS становили 25,87% і 26,36% відповідно

обмеженого кола учасників, адже діяльність на ньому вимагає високої кваліфікації для забезпечення безпечної діяльності.

Для ринкової економіки характерна висока ступінь залежності фондового ринку від макроекономічних процесів. Для дослідження залежності фондового ринку України від зовнішніх чинників, нами було проведено кореляційно-регресійний аналіз зв'язків індексів українських фондових майданчиків з індексами провідних фондових бірж світу, а також з цінами на нафту, золото і срібло.

За результатами побудови графіків і ліній тренду по точках, які відображають значення пар досліджуваних інструментів у певний торговий день, встановлено, що зв'язок між елементами всіх досліджуваних пар прямий, але рівень залежності різний.

Для прикладу, традиційно значення індексів UX та PFTS утворюють дуже вузьку «хмару», сконцентровану поблизу лінії тренда, що вказує на високу взаємозалежність інструментів (див. рис. 2.10 і рис. 2.11).

При цьому значення індексів UX та PFTS з цінами на срібло формують широкую «хмару», що вказує на низьку взаємозалежність інструментів (див. рис. 2.12 та рис. 2.13).

Для оцінки якості моделі і повноти набору пояснювальних факторів звичайно використовують коефіцієнт детермінованості R^2 . Практичне значення аналізу кореляції інструментів мають лише пари інструментів, коефіцієнти детермінації R^2 яких перевищують 0,5.

Таким чином, нами було відібрано пари досліджуваних інструментів, коефіцієнт детермінації яких перевищує 0,5, отже, аналіз кореляційних зв'язків буде відображати дійсний рівень щільності зв'язку між інструментами.

Серед пар інструментів з участю українських фондових індексів (UX та PFTS) відібрано наступні:

- Досліджуваний період – 2010 рік: UX & PFTS ($R^2=0,9825$);
- Досліджуваний період – 2011 рік: UX & PFTS ($R^2=0,9973$), UX & RTSI ($R^2=0,8688$), UX & MICEX ($R^2=0,8715$), UX & S&P500 ($R^2=0,6488$), UX & FTSE100 ($R^2=0,7567$), UX & NIKKEI225 ($R^2=0,7536$), UX & GOLD ($R^2=0,7000$), PFTS & RTSI ($R^2=0,8541$), PFTS & MICEX ($R^2=0,8630$), PFTS & S&P500 ($R^2=0,6222$), PFTS & FTSE100 ($R^2=0,7410$), PFTS & NIKKEI225 ($R^2=0,7663$), PFTS & GOLD ($R^2=0,7175$).

В цілому, варто зазначити, що кількість пар інструментів з участю українських фондових індексів, коефіцієнт детермінації яких перевищує 0,5, за другий досліджуваний період (2011 рік) значно вища, ніж за попередній період (2010 рік), що вказує на підвищення лінійної залежності між досліджуваними інструментами.

Відповідно, нами розраховано коефіцієнти кореляції між досліджуваними інструментами лише для тих пар інструментів, коефіцієнт детермінованості яких дорівнює більше 0,5.

Для полегшення здійснення висновків щодо практичної значимості синтезованої моделі показнику щільності зв'язку дається якісна оцінка. Це здійснюється на основі шкали Чеддока.

Таким чином, рівень залежності індексів UX та PFTS за два проаналізовані періоди можна класифікувати як «Дуже сильний», а UX і FTSE100 за другий проаналізований період – як «Сильний».

Варто відзначити, що рівень залежності українських фондових індексів від змін на провідних фондових майданчиках світу, розрахований за 2011 рік, істотно підвищився в порівнянні з рівнем залежності, розрахованим за 2010 рік. Також значно зменшилася кількість зв'язків між українськими фондовими

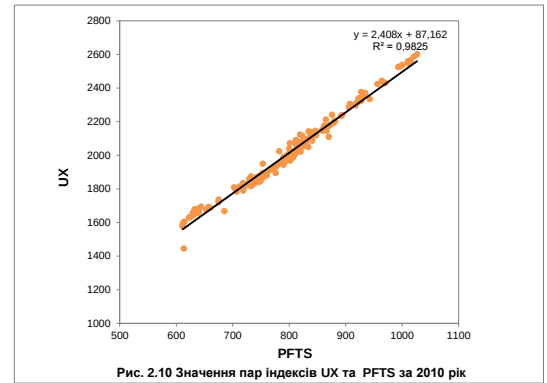

Рис. 2.10 Значення пар індексів UX та PFTS за 2010 рік

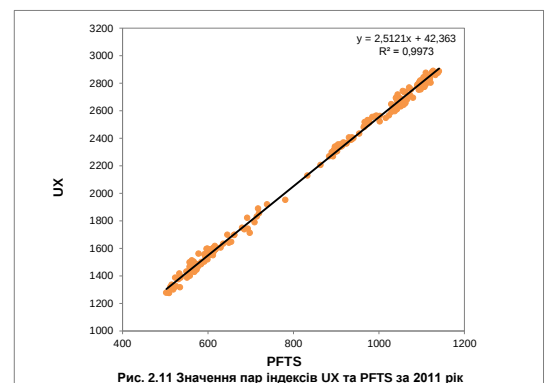

Рис. 2.11 Значення пар індексів UX та PFTS за 2011 рік

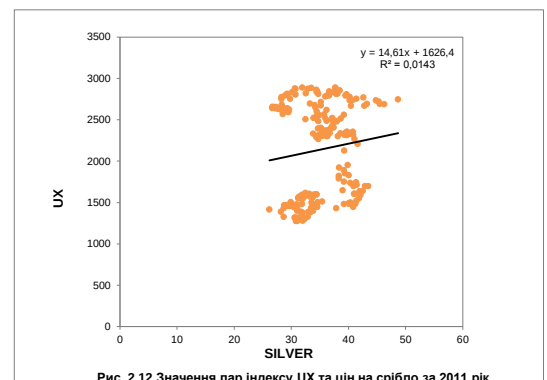

Рис. 2.12 Значення пар індексу UX та цін на срібло за 2011 рік

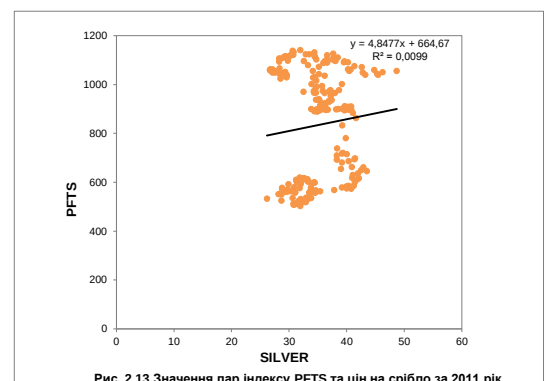

Рис. 2.13 Значення пар індексу PFTS та цін на срібло за 2011 рік

індексами та іншими інструментами, класифіковані за шкалою Чеддока як «слабкі» і «середні», що вказує на підвищення ступеня інтегрованості фондового ринку України в загальносвітові економічні процеси.

Для дослідження залежності зміни одного фактора на результуючий показник, тобто впливу зміни фондових індексів світу на зміну фондових індексів України, нами розраховано регресійні коефіцієнти для кожної з досліджуваних пар інструментів.

У нашому випадку використаний метод регресійного аналізу дозволяє встановити, як в середньому змінюється український фондовий індекс при зміні фактора (іншого досліджуваного інструменту) на одиницю. Наприклад, при збільшенні індексу RTSI на одиницю за другий досліджуваний період індекс UX в середньому збільшувався на 2,1927 одиниці (достовірність апроксимації R2 дорівнює 0,8688).

В цілому, на нашу думку, ще зарано говорити про достатній рівень інтегрованості фондового ринку України у світову економічну систему, адже зв'язки між фондовими індексами провідних фондових бірж світу характеризуються значно більш високою залежністю. Наприклад, коефіцієнт кореляції між фондовими індексами DJIA і S&P500 за другий досліджуваний період становить 0,9514, між індексами DJIA і FTSE100 – 0,8575, між індексами RTSI і MICEX – 0,9780.

Також слід звернути увагу на те, що залежність російських фондових індексів від світових фондових індексів є значно вищою, ніж українських. Тому російському фондовому ринку властивий значно вищий ступінь інтеграції в загальносвітові економічні процеси, ніж українському.

Першопричиною, на нашу думку, цього явища є висока питома вага спекулятивних операцій на фондовому ринку України, відсутність захищеності інвесторів, які поки не готові інвестувати в хоч і високоприбуткові, але і високоризикові фондові інструменти, якими в основному представлений фондовий ринок України.

Таким чином, проведений кореляційно-регресійний аналіз динаміки фондових індексів за 2010 та 2011 роки, дозволив сформулювати нижченаведені висновки.

- Фондові індекси України характеризуються високою волатильністю в порівнянні зі світовими фондовими індексами. Стандартне відхилення значень фондових індексів Української біржі та Фондової біржі ПФТС, що дозволяє визначити міру ризику використання фінансового інструменту за заданий проміжок часу, за 2011 рік складало 25,87% і 26,36% від середнього за період значення індексу відповідно, що приблизно в два рази вище, ніж у російських індексів, і приблизно в 4-5 разів вище, ніж у американських і європейських. Висока волатильність українських фондових індексів пояснюється відносно низькою ліквідністю ринку та високою питомаю вагою спекулятивних операцій.
- Побудовані діаграми розсіювання значень пар досліджуваних інструментів наочно ілюструють, що не всі пари інструментів тісно взаємопов'язані між собою. Зокрема, залежність українських фондових індексів від інших інструментів в першому досліджуваному періоді складно охарактеризувати як лінійну, про що сигналізує низьке значення коефіцієнтів детермінації. Однак некорельованість двох змінних ще не означає їх незалежність, оскільки можливі більш складні (нелінійні) форми залежності значень фондових індексів. Взаємозв'язок між українськими фондовими індексами Української біржі та Фондової біржі ПФТС є дуже високим, що характерно для індексів, що відображають ціни акцій емітентів з однієї країни.

Ще зарано говорити про достатній рівень інтегрованості фондового ринку України у світову економічну систему, адже зв'язки між фондовими індексами провідних фондових бірж світу характеризуються значно більш високою залежністю, ніж українські

Залежність російських фондових індексів від світових фондових індексів є значно вищою, ніж українських. Тому російському фондовому ринку властивий значно вищий ступінь інтеграції в загальносвітові економічні процеси, ніж українському

Першопричиною порівняно низької залежності фондових індексів українських бірж від загальносвітових економічних процесів є висока питома вага спекулятивних операцій на фондовому ринку України, відсутність захищеності інвесторів, які поки не готові інвестувати в хоч і високоприбуткові, але і високоризикові фондові інструменти, якими в основному представлений фондовий ринок України

- За результатами аналізу коефіцієнтів детермінації, відібрано пари досліджуваних інструментів, коефіцієнт детермінації яких перевищує 0,5, отже, аналіз кореляційних зв'язків буде відображати дійсний рівень щільності зв'язку між інструментами. Серед пар інструментів з участю індексів Української біржі та Фондової біржі ПФТС за другий аналізований період (2011 рік) відібрано пари з наступними інструментами: індекс Фондової біржі РТС, індекс Фондової біржі ММВБ, індекс FTSE100, індекс Nikkei225, індекс S&P500, індекс FTSE100 і ціна на золото.
- У другому аналізованому періоді (2011 рік) значення коефіцієнтів детермінації для пар досліджуваних інструментів з участю українських фондових індексів суттєво зросли, що сигналізує про підвищення залежності динаміки українських фондових індексів від ситуації на основних фондових і сировинних ринках світу. Але при цьому ще зарано говорити про достатній рівень інтегрованості фондового ринку України у світову економічну систему, адже зв'язки між фондовими індексами провідних фондових бірж світу характеризуються значно вищою залежністю.
- За результатами кореляційно-регресійного аналізу встановлено, що українські індекси Української біржі і Фондової біржі ПФТС в значній мірі залежать від динаміки російських індексів Фондової біржі РТС і Фондової біржі ММВБ. Також, на відміну від російських індексів, які мають високий ступінь залежності від американських індексів Доу-Джонса і S&P500, вітчизняні фондові індекси мають лише середній рівень залежності від останніх. Позитивним фактором вважаємо підвищення рівня залежності індексів українських фондових бірж від змін цін на золото – якщо в попередніх періодах залежність складно було назвати лінійною, у 2011 році вплив динаміки цін на золото на вітчизняні фондові індекси можна охарактеризувати як досить сильний. Також варто відзначити, що залежність українських фондових індексів від динаміки фондового індексу Nikkei225 в 2011 році значно зросла, тоді як від динаміки фондового індексу DJIA – суттєво знизилася. При цьому залежність українських фондових індексів від цін на нафту і срібло, виходячи з відповідних значень коефіцієнтів парної кореляції, є дуже слабкою.
- Залежність російських фондових індексів від світових фондових індексів, цін на золото, срібло і нафту є значно вищою, ніж українських. Наприклад, кореляція між індексами Фондової біржі РТС і S&P500 класифікована як сильна, між індексом Фондової біржі РТС і цінами на нафту марки Brent – як слабка (між індексом UX і цінами на нафту – практично відсутня). В цілому, російському фондовому ринку властивий значно вищий ступінь інтеграції в загальносвітові економічні процеси, ніж українському.

Українські індекси Української біржі і Фондової біржі ПФТС в значній мірі залежать від динаміки російських індексів Фондової біржі РТС і Фондової біржі ММВБ

На відміну від російських індексів, які мають високий ступінь залежності від американських індексів Доу-Джонса і S&P500, вітчизняні фондові індекси мають лише середній рівень залежності від останніх

Позитивним фактором вважаємо підвищення рівня залежності індексів українських фондових бірж від змін цін на золото – якщо в попередніх періодах залежність складно було назвати лінійною, у 2011 році вплив динаміки цін на золото на вітчизняні фондові індекси можна охарактеризувати як досить сильний

Залежність російських фондових індексів від світових фондових індексів, цін на золото, срібло і нафту є значно вищою, ніж українських

2.3 Первинний фондовий ринок в розрізі інструментів

Поступове зростання загального обсягу випусків емісійних цінних паперів є відображенням намірів вітчизняних підприємств щодо збільшення своєї капіталізації та зростання їх зацікавленості у залученні інвестицій за допомогою цінних паперів. Так, у 2011 році цей показник продемонстрував значне зростання і станом початок 2012 року загальний обсяг усіх зареєстрованих регулятором випусків цінних паперів становив 1 014,78 млрд. грн. (рис. 2.14).

Варто зазначити, що у 2011 році Комісією зареєстровано випуски емісійних цінних паперів на суму 179,17 млрд. грн. (рис. 2.14), у тому числі:

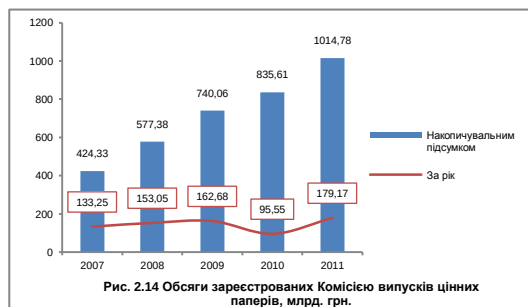

Рис. 2.14 Обсяги зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів, млрд. грн.

- акцій – 58,16 млрд. грн.;
- облігацій підприємств – 35,91 млрд. грн.;
- облігацій місцевої позики – 584,50 млн. грн.;
- опціонів – 3,44 млн. грн.;
- інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів – 75,75 млрд. грн.;
- акцій корпоративних інвестиційних фондів – 8,77 млрд. грн.

У 2011 році найбільшу частку в загальному обсязі зареєстрованих випусків емісійних цінних паперів становили цінні папери ІСІ (47,17%) та акції (32,46%) (див. рис. 2.15).

Емісія акцій. Останніми роками триває досить динамічний розвиток фондового ринку та спостерігається приріст обсягів зареєстрованих Комісією випусків акцій.

За даними на кінець 2011 року, усього Комісією було зареєстровано випусків акцій на загальну суму 491,90 млрд. грн. У 2011 році НКЦПФР зареєструвала 2 513 випусків акцій на суму 58,16 млрд. грн., що на 17,57 млрд. грн. (або на 43,28%) більше, ніж у 2010 році (рис. 2.16).

Характерно, що найбільшу частку серед загального обсягу зареєстрованих випусків акцій становили емісії з реально залученими коштами (у 2011 році цей показник сягнув 90,20% або 52,46 млрд. грн.). В той же час, частка емісій акцій, зареєстрованих у процесі приватизації та корпоратизації, залишається досить значною і становить 7,89% (або 4,59 млрд. грн.) від загального обсягу зареєстрованих випусків акцій у 2011 році. Емісії за іншими підставами (в процесі реорганізації, за рішенням суду) були зареєстровані суму 1,11 млрд. грн, що становила 1,91% від загального обсягу.

Найбільший обсяг зареєстрованих випусків акцій зафіксовано в II кварталі 2011 року (18,90 млрд. грн.).

Найбільші обсяги випусків акцій, зареєстрованих Комісією, належали емітентам, основними видами економічної діяльності яких були:

- фінансова діяльність (38,26 млрд. грн. або 65,77% від загального обсягу);
- операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям (13,34 млрд. грн. або 22,93%);
- переробна промисловість (2,07 млрд. грн. або 3,56%).

Серед зареєстрованих Комісією випусків акцій у розрізі фінансової діяльності 93,94% належить емітентам, основним видом економічної діяльності яких було грошове посередництво (див. рис. 2.17).

У 2011 році найбільші обсяги випусків акцій зареєстровано комерційними банками на суму 36,04 млрд. грн. і підприємствами (публічними акціонерними товариствами) на суму 18,84 млрд. грн. (див. рис. 2.18).

Перелік підприємств, які зареєстрували найбільші випуски акцій, наведено в табл. 2.11. Триває тенденція збільшення частки у загальному обсязі випусків акцій інституційними учасниками фондового ринку, зокрема комерційними банками. Обсяг випусків акцій цих емітентів становив 51,62% від загального обсягу випусків акцій, зареєстрованих Комісією.

Емісія облігацій підприємств. Емісійна діяльність на ринку облігацій у 2011 році зберегла основні характерні риси попередніх років: обсяги емісії облігацій все ще залишаються незначними, однак позитивним є факт значного збільшення обсягів зареєстрованих Комісією облігаційних випусків, що свідчить про зростання у компаній інтересу до цього фінансового інструменту та можливості залучення додаткових коштів шляхом випуску облігацій.

Рис. 2.15 Структура обсягу зареєстрованих випусків цінних паперів у 2011 році в розрізі інструментів

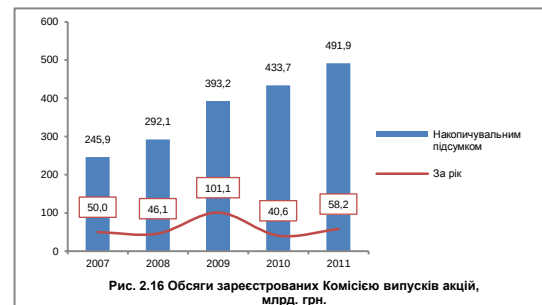

Рис. 2.16 Обсяги зареєстрованих Комісією випусків акцій, млрд. грн.

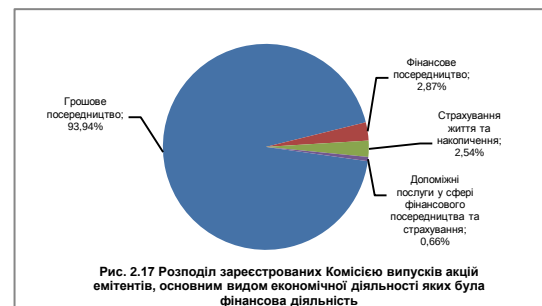

Рис. 2.17 Розподіл зареєстрованих Комісією випусків акцій емітентів, основним видом економічної діяльності яких була фінансова діяльність

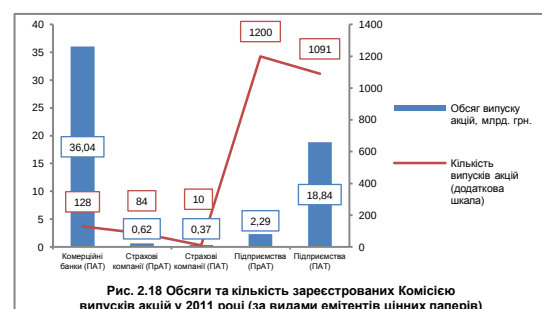

Рис. 2.18 Обсяги та кількість зареєстрованих Комісією випусків акцій у 2011 році (за видами емітентів цінних паперів)

Таблиця 2.11 Перелік емітентів, обсяг випусків акцій яких був найбільшим протягом 2011 року

Назва емітента	Обсяг емісії, млн грн
ПАТ НАК «Нафтогаз України»	12 500,00
ПАТ КБ «ПриватБанк»	4 684,97
ПАТ «Державний експортно-імпортний банк України»	4 590,00
ПАТ АБ «Укргазбанк»	4 300,00
ПАТ «Родовід Банк»	3 950,00

Протягом 2011 року Комісією був зареєстрований 251 випуск облігацій підприємств на суму 35,91 млрд. грн. У порівнянні з 2010 роком обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств збільшився на 26,42 млрд. грн. (у 3,78 разу).

На рис. 2.19 показано динаміку розвитку первинного ринку корпоративних облігацій України протягом 2001 – 2011 років.

В 2001 році було зареєстровано 62 випуски корпоративних бондів на суму 694,32 млн. грн., що перевищує обсяг зареєстрованих випусків за період з 1996 року по 2000 рік на 52,28%. Протягом 2001-2007 років спостерігалася тенденція збільшення кількості випусків корпоративних облігацій з кожним роком, середній темп приросту складає близько 62%. Але протягом 2008-2010 років спостерігалось значне скорочення обсягів зареєстрованих випусків облігацій. Разом з тим, середня вартість облігаційних випусків має тенденцію до зростання (рис. 2.20).

Середня вартість облігаційного випуску у 2011 році становила 143,09 млн. грн., що більш ніж вдвічі більше, ніж у 2010 році, та є найбільшим значенням з 2001 року, при тому, що в 2010 році середня вартість облігаційного випуску майже в шість разів перевищувала середню вартість облігаційного випуску в 2001 році (63,72 млн. грн. проти 11,2 млн. грн. відповідно). В 2010 році середня вартість облігаційного випуску становила 63,72 млн. грн., що на 21,61 млн. грн. більше, ніж у 2009 році (або в 1,51 разу). Однак в 2002 році середня вартість облігаційного випуску була майже в 2,2 разу більшою, ніж в 2004 році, у 2007 році – в 1,31 разу більша, ніж у 2008 році, що говорить про нестабільне збільшення середньої вартості випуску за 2001-2011 роки.

Найбільші обсяги випусків облігацій підприємств, зареєстрованих Комісією, належали емітентам, основними видами економічної діяльності яких були: фінансова діяльність (41,72%, 14,99 млрд. грн.); будівництво (21,57%, 7,75 млрд. грн.); переробна промисловість (9,22%, 3,31 млрд. грн.). Серед компаній фінансової діяльності 92,68% зареєстрованих Комісією випусків облігацій підприємств належить емітентам, основним видом економічної діяльності яких було грошове посередництво.

У 2011 році 38,68% обсягу випусків корпоративних облігацій здійснено банками (13,89 млрд. грн.), 61,04% – підприємствами (21,92 млрд. грн.), 0,28% – страховими компаніями (100 млн. грн.) (див. рис. 2.21).

Тенденція останніх 10 років (найбільшою питомою вагою в загальному обсязі зареєстрованих ДКЦПФР випусків облігацій характеризувались облігаційні випуски підприємств) може бути порушена у поточному році, адже банки починають виходити на ринок корпоративних облігацій не тільки у якості інвесторів, а й в якості емітентів.

Обсяг зареєстрованих випусків облігацій, емітованих банками, протягом останніх 10 років кардинально змінювався, що відобразилось на структурі зареєстрованих випусків облігацій. Питома вага зареєстрованих випусків облігацій, емітованих банками, становила протягом 2001–2011 років від 0% (у 2009 році) до 42,4% (у 2007 році).

Питома вага зареєстрованих випусків облігацій, емітованих страховими компаніями, протягом 2001–2011 рр. становила менше 1%, лише в 2004 році – 2,7%.

Оскільки ринок корпоративних облігацій знаходиться на стадії формування, великий вплив на загальну тенденцію його розвитку мають найбільші емісії облігацій протягом кожного року.

На рис. 2.22 показано загальний обсяг зареєстрованих випусків облігацій емітентами трьох найбільших емісій та частка трьох найбільших емісій облігацій в загальному обсязі зареєстрованих випусків за період 2007–2011 р.

В табл. 2.12 показано перелік трьох емітентів, що зареєстрували

Рис. 2.19 Обсяг та кількість зареєстрованих випусків корпоративних облігацій

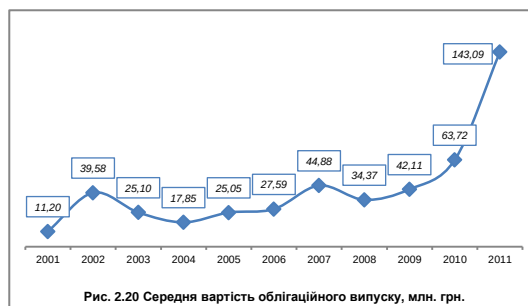

Рис. 2.20 Середня вартість облігаційного випуску, млн. грн.

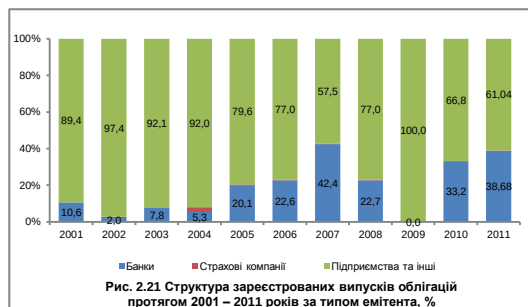

Рис. 2.21 Структура зареєстрованих випусків облігацій протягом 2001 – 2011 років за типом емітента, %

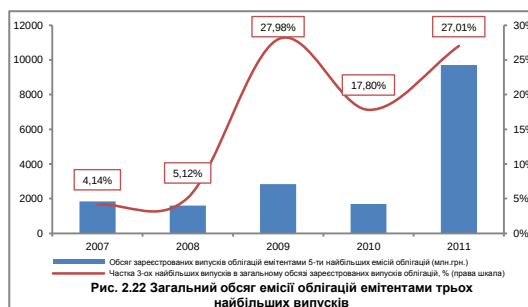

Рис. 2.22 Загальний обсяг емісії облігацій емітентами трьох найбільших випусків

найбільші випуски облігацій протягом 2007-2011 років.

З 2007 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій емітентами трьох найбільших емісій облігацій зріс з 1,84 млрд. грн. до 9,7 млрд. грн. За результатами 2011 року частка трьох найбільших зареєстрованих емісій облігацій в загальному обсязі зареєстрованих випусків облігацій становила 27,01% (17,80% та 27,98% у 2010 та 2009 роках відповідно). Зростання цього показника говорить про підвищення залежності ринку від крупних емітентів.

Важливою характеристикою первинного ринку облігацій є розподіл емітентів найбільших випусків облігацій в розрізі сфери діяльності.

За результатами 2011 року до трійки емітентів найбільших випусків корпоративних облігацій потрапили 2 компанії реального сектору та один банк (див. рис. 2.23).

За рахунок розширення банківського кредитування, нарощення банками активів та збільшення обсягів кредитних портфелів банків у 2004-2007 роках в п'ятірку емітентів найбільших випусків облігацій входило 3, 2, 4 та 4 банки відповідно. У 2009 році з метою уникнення ризиків неплатежу банки практично відмовилися від емісії облігацій, що зумовило потрапляння до трійки емітентів найбільших випусків облігацій лише компаній реального сектору. Страхові компанії за останні 10 років не представлені в трійці емітентів найбільших випусків облігацій.

Емісія цінних паперів інститутів спільного інвестування. Інститути спільного інвестування разом з банківськими депозитами є важливим інструментом для інвестицій коштів фізичних осіб, збереження та накопичення їх заощаджень. Тому динаміка емітованих цінних паперів ІСІ є позитивним сигналом зацікавленості у роботі з цими інститутами: так, станом на 31.12.2011 р. регулятором зареєстровано випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування на загальну суму 337,27 млрд. грн. (див. рис. 2.24).

Підтвердженням зацікавленості в інвестуванні через ІСІ є дані щодо загального обсягу випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування, зареєстрованих Комісією у 2011 році. Цей показник становив 84,52 млрд. грн., що у порівнянні з 2010 роком більше на 39,05 млрд. грн. (на 85,88%).

Номинальна вартість розміщених цінних паперів ІСІ, що перебувають в обігу наведено на рис. 2.25. Варто відмітити, що переважний обсяг цінних паперів ІСІ розміщено серед юридичних осіб-резидентів.

За даними станом на кінець 2011 року, Комісією зареєстровано інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів загальною номінальною вартістю 298,70 млрд. грн. У 2011 році регулятором зареєстровано 164 випуски інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів на суму 75,75 млрд. грн., що на 39,15 млрд. грн. більше у порівнянні з обсягом зареєстрованих Комісією випусків інвестиційних сертифікатів у 2010 році.

Що стосується акцій корпоративних інвестиційних фондів, то станом на кінець грудня 2011 року Комісією було зареєстровано таких інструментів на суму 38,57 млрд. грн. У свою чергу, протягом 2011 року Регулятор зареєстрував 96 випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів на суму 8,77 млрд. грн. У порівнянні з 2010 роком цей показник зменшився на 103,17 млн. грн.

Варто зауважити, що кількість внесених до Єдиного державного реєстру інститутів спільного інвестування інвестиційних фондів у 2011 році значно зросла: якщо в 2010 році цей показник становив 150 фондів, то в 2011 році – вже 196, що становить 11,26% від загальної кількості зареєстрованих інвестиційних фондів.

Таблиця 2.6 Перелік емітентів, що зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2007-2011 роках

Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2011 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісії, %
ТОВ «ЕСУ»	5300,0	14,76%
ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання»	2400,0	6,68%
ПАТ «Комерційний банк «ПриватБанк»	2000,0	5,57%
СУМА	9700,0	27,01%
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2010 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісії, %
ПАТ «Дочірній банк Сбербанку Росії»	750,0	7,90%
ПАТ Комерційний банк «ПриватБанк»	500,0	5,27%
ТОВ Торгово-житловий комплекс «Київський»	440,0	4,63%
СУМА	1690,0	17,80%
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2009 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісії, %
ДП «Харківське державне авіаційне підприємство Жовтневої революції та трудового червоного прапора виробниче підприємство»	1620,0	16,03%
ДП Київський авіаційний завод «Авіант»	858,0	8,49%
ЗАТ «Сільпо Рітейл»	350,0	3,46%
СУМА	2828,0	27,98%
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2008 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісії, %
ЗАТ «Донецьксталь» - металургійний завод	600,0	1,91%
ТОВ «А.В.С.»	504,3	1,61%
БАТ «Енергопостачальна компанія «Одесаобленерго»	500,0	1,60%
СУМА	1604,3	5,12%
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2007 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісії, %
БАТ «АКБ соціального розвитку «Укрсоцбанк»	750,0	1,69%
ТОВ «Наврум»	550,0	1,24%
ТОВ «Унікредіт банк»	540,0	1,21%
СУМА	1840,0	4,14%

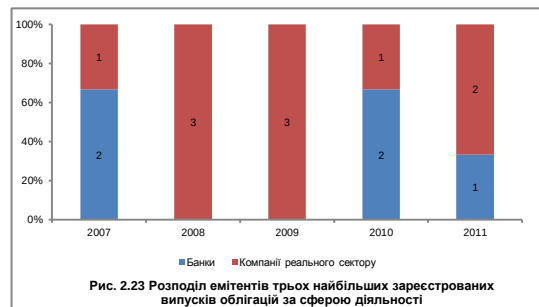

Рис. 2.23 Розподіл емітентів трьох найбільших зареєстрованих випусків облігацій за сферою діяльності

Рис. 2.24 Динаміка обсягу зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування, млрд. грн.

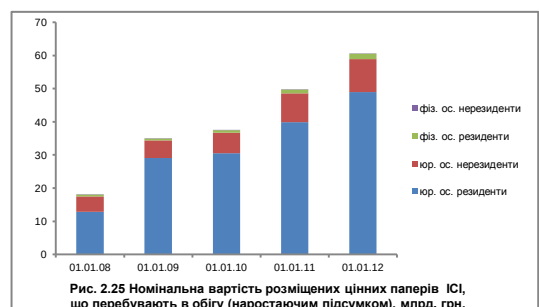

Рис. 2.25 Номінальна вартість розміщених цінних паперів ІСІ, що перебувають в обігу (наростаючий підсумок), млрд. грн.

Емісія похідних цінних паперів. Похідні цінні папери на вітчизняному фондовому ринку поки що займають незначну частку. Так, у 2011 році Комісією було зареєстровано 5 випусків опціонів на суму 3,44 млн. грн. У порівнянні з 2010 роком обсяг випусків опціонів збільшився на 867,13 тис. грн. (рис. 2.26). Якщо говорити про частку опціонів в загальній структурі зареєстрованих регулятором випусків цінних паперів, то в 2011 році обсяг випуску похідних цінних паперів становив лише 0,0019%.

Однак запровадження регуляторних актів, спрямованих на встановлення чітких умов та вимог щодо реєстрації випусків опціонних сертифікатів, унормування процедури здійснення фондовими біржами клірингу та розрахунків за договорами щодо похідних (деривативів), а також прийняття профільного законопроекту «Про похідні» має сприяти поживленню використання зазначених фінансових інструментів на фондовому ринку та залученню інвестицій в окремі галузі економіки через застосування таких фінансових інструментів.

Емісія облігацій місцевих позик. Порівняно з 2010 роком, коли Комісією не було зареєстровано жодного випуску облігацій місцевих позик, у 2011 році спостерігалось відновлення ринку муніципальних облігацій, що свідчить про зацікавленість органів місцевого самоврядування інструментами фондового ринку для залучення інвестицій у розвиток регіонів та їх інфраструктури.

Таким чином, протягом 2011 року Регулятор зареєстрував 8 випусків облігацій місцевих позик на загальну суму 584,50 млн. грн.

Емісія державних облігацій. У 2011 році Міністерством фінансів України було розміщено облігацій внутрішніх державних позик на загальну суму 50 259,86 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 9,17% річних та на суму 412,95 млн. дол. США із середньозваженою дохідністю 8,92% річних, із них:

– сума коштів, що надійшла до Державного бюджету України в січні 2011 року за результатами проведення аукціонів з первинного розміщення ОВДП, становила 28 905,86 млн. грн. у національній валюті із середньозваженою дохідністю 8,92% річних та 412,95 млн. дол. США із середньозваженою дохідністю 8,92%;

– випущено ОВДП для збільшення формування статутного капіталу банків протягом 2011 року на загальну суму 8 854,00 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 9,50% річних;

– випущено ОВДП для збільшення формування статутного капіталу НАК «Нафтогаз України» у 2011 році на загальну суму 12 500,00 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 9,50% річних.

Обсяги розміщених ОВДП та коштів, залучених від розміщення останніх, з помісячною розбивкою наведено на рис. 2.2.

В цілому, середньозважена дохідність, за якою Міністерству фінансів України вдавалось залучати кошти шляхом розміщення ОВДП, протягом 2011 року практично зрівнялась з середньозваженою дохідністю ОВДП, запропонованих для розміщення (див. рис. 2.29).

Як і у попередні роки, у 2011 році найбільшим попитом користувались короткострокові та середньострокові ОВДП – до 1 року, до 2 років та до 3 років (див. рис. 2.30).

Середньозважена дохідність за розміщеними облігаціями внутрішньої державної позики протягом 2011 року поступово знижувалась та була значно нижчою, ніж у попередні роки. Водночас дохідність за короткостроковими ОВДП до 1 року протягом 2011 року була дещо нижчою, аніж дохідність за облігаціями строком до 2 років та до 3 років. Динаміку середньозваженої дохідності, встановленою за результатами аукціонів Міністерства фінансів, внаслідок яких було залучено кошти до бюджету, показано на рис. 2.31 з розподілом за

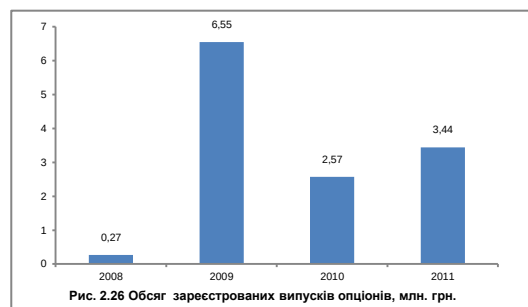

Рис. 2.26 Обсяг зареєстрованих випусків опціонів, млн. грн.

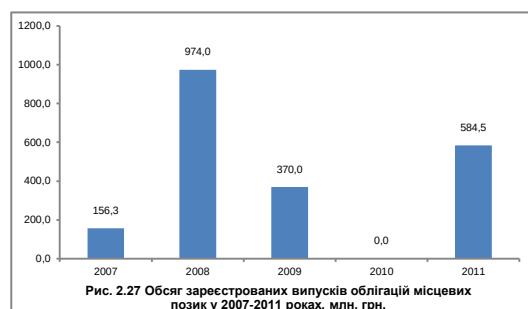

Рис. 2.27 Обсяг зареєстрованих випусків облігацій місцевих позик у 2007-2011 роках, млн. грн.

Таблиця 2.6 Перелік зареєстрованих випусків облігацій місцевих позик у 2011 році

Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Кількість цінних паперів, шт.
ВР Автономної Республіки Крим	400	400000
Запорізька міська рада	25	25000
Харківська міська рада	99,5	99500
Черкаська міська рада	60	60000
Усього	584,5	584500

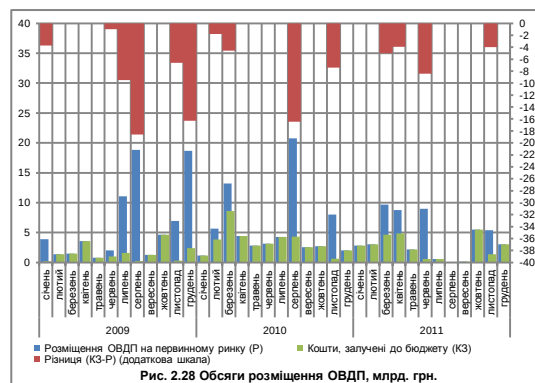

Рис. 2.28 Обсяги розміщення ОВДП, млрд. грн.

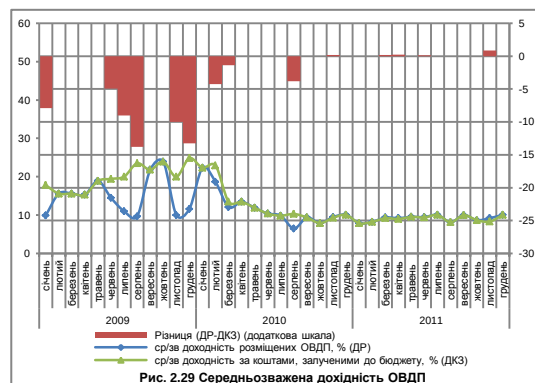

Рис. 2.29 Середньозважена дохідність ОВДП

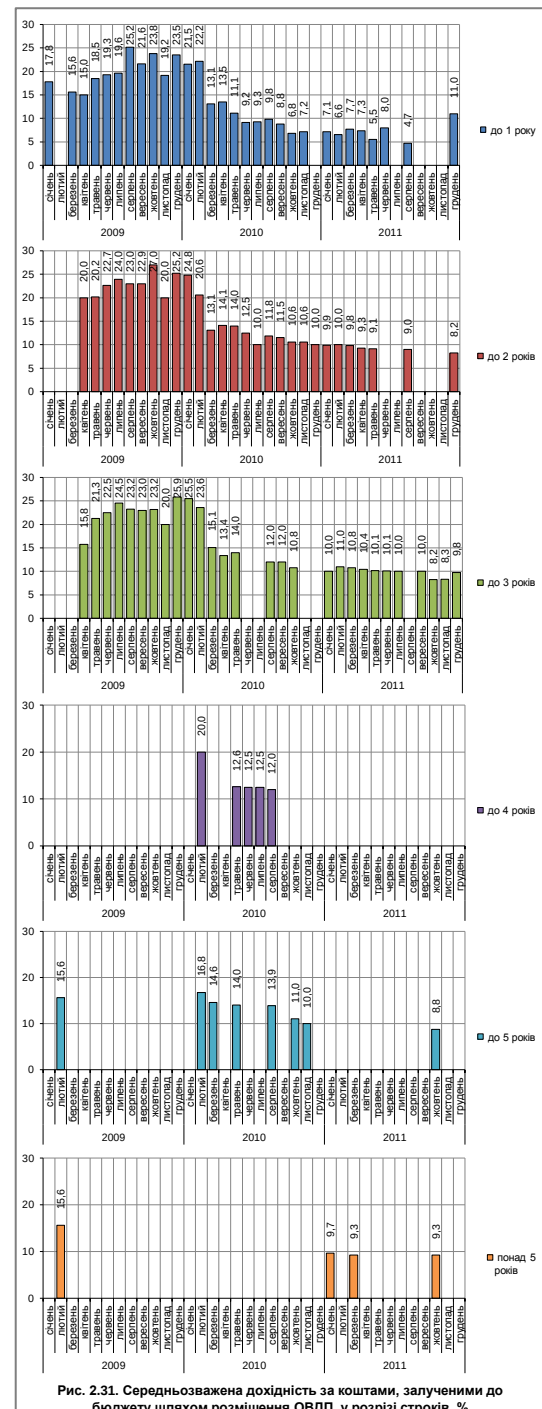
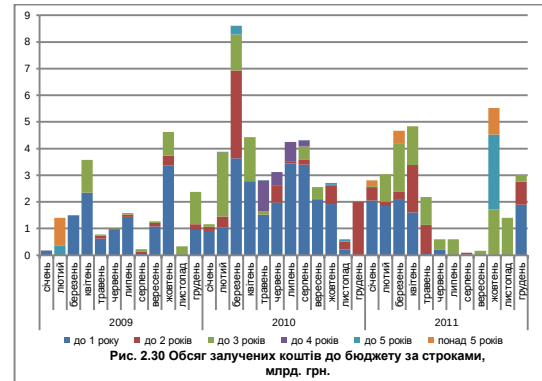
строками обігу ОВДП.

Загальний обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, на 01.01.2012 р. становив 157 635,38 млн. грн. (на 01.01.2011 р. – 136 187,59 млн. грн.).

Платежі з погашення та сплати доходу за ОВДП здійснювалися своєчасно та в повному обсязі і за 2011 рік становили 47 605,29 млн. грн., у тому числі основний борг – 31 955,91 млн. грн., сплата доходу – 15 649,38 млн. грн. На вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за 2011 рік становив 99 062,80 млн. грн., тоді як за 2010 рік – 60 721,30 млн. грн. Середньозважений рівень дохідності за цими операціями коливався у 2011 році у межах 8,46% – 13,77%, а в 2010 році – у межах 8,02% – 15,66%.

Обсяг ОВДП у власності нерезидентів протягом 2011 року зменшився на 6 905,93 млн. грн. і на 01.01.2012 р. становив 4 663,95 млн. грн., або 2,83% від загальної суми ОВДП, які перебувають в обігу. Упродовж минулого року обсяг ОВДП у власності нерезидентів збільшився на 10 886,41 млн. грн. і на 01.01.2011 р. становив 11 369,57 млн. грн.

Збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку пов'язано насамперед зі зростанням первинного ринку ОВДП, їх меншою ризиковістю порівняно з цінними паперами приватних емітентів, привабливим рівнем дохідності та стабілізацією валютного курсу гривні. Ще однією причиною активізації вторинного ринку ОВДП стало те, що з 19 лютого 2010 року доступ до участі в аукціонах з їх первинного розміщення мають лише 16 банків – первинних дилерів. Решта бажаючих вкласти кошти в державні цінні папери має купувати їх на вторинному ринку.

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), НКЦПФР (режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua>), Міністерства фінансів України (режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>), Державного комітету статистики України (режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>), Української асоціації інвестиційного бізнесу (режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>), фондової біржі ПФТС (режим доступу: <http://www.pfts.com>), Української біржі (режим доступу: <http://www.ux.ua>), фондової біржі «Перспектива» (режим доступу: <http://fbp.com.ua>).

Повні версії аналітичних оглядів завжди є у вільному доступі на офіційному сайті НРА «Рюрік» (<http://rurik.com.ua>).

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік», к.е.н.,
Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Ніколаско Костянтин Сергійович, тел. (044) 484-00-53, вн. 117.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Рейтинг акцій в ФБ ПФТС у 2011 році

Рейтинг пайових ЦП:		
Рейтинг акцій		
№	Назва/емітент	Рейтинг
Котирувальний список 1 рівня		
1	Алчевський металургійний комбінат	1
2	Азовсталь ПАТ	2
3	Центренерго	3
4	Укрсоцбанк	4
5	Мотор Січ ПАТ	5
Котирувальний список 2 рівня		
1	ПАТ "Дніпровагонмаш"	1
2	ПАТ Укрнафта	2
3	ПАТ Сніківський металургійний завод	3
4	Укртелеком	4
5	ВАТ "Маріупольський завод важкого машинобудування"	5
6	Райффайзен Банк Аваль	6
7	ПАТ "Дніпроенерго"	7
8	Індустріалбанк	8
9	ВАТ "Стахановський вагонобудівний завод"	9
10	Західенерго ПАТ	10
11	Гранітні будівельні матеріали	11
12	ВАТ "Гранітна Індустрія України"	12
13	Інвестбудсервіс	13
14	Експо Нафта Продукт	14
15	ПАТ "ЯСНА ПОЛЯНА"	15
16	Конструкційні матеріали	16
17	ПАТ "Отава"	17
18	ПАТ "Екоклін"	18
19	Донбасенерго	19
20	ПАТ «ДТЕК Шахта Комсомольськ-Донбасу»	20
21	Публічне акціонерне товариство "МНПК "ВЕСТА"	21
22	Готель Прем'єр Палац	22
23	Кримкліб	23
24	ЕК "Херсонобленерго" ПАТ	24
25	Харківський трубний завод	25
26	Українська інноваційно-фінансова компанія	26
27	Одесаобленерго	27
28	АБ «Південний»	28
29	Токмацький ковальсько-штампувальний завод ВАТ	29
30	Публічне акціонерне товариство "ЛАНТЕК"	30
31	Стахановський завод технічного вугілля	31
32	ВАТ "Одеський коровай"	32
33	Ужгородський Турбогаз	33
34	ПАТ "Дніпровський машинобудівний завод"	34
35	ПАТ "ТАСкомбанк"	35
36	ПАТ "Веста-Дніпро"	36
ЦП, допущені до обігу		
1	Адлітський коксохімічний завод	1
2	ІНТЕРПАЙП Нижньодніпровський трубопрокатний завод	2
3	Запоріжсталь	3
4	Полтавський ГЗК	4
5	ПАТ "Шахтоуправління "Покровське"	5
6	Луганськтепловоз	6
7	Крюківський вагонобудівний завод	7
8	Кременчуцький сталеливарний завод	8
9	Ясинівський коксохімічний завод	9
10	Північний ГЗК	10
11	Запорізький завод феросплавів	11
12	Відкрите акціонерне товариство "КАМЕТ"	12
13	ЦКБ Шхуна	13
14	ПАТ "ДНІПРО-ДЕУ"	14
15	Публічне акціонерне товариство "Комерційний банк "Акордбанк"	15
16	Концерн Стирол	16
17	ПАТ КБ «Хрещатик»	17
18	АБ «Форум»	18
19	КБ Фінансова Ініціатива	19
20	Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча	20
21	Агрошвидбуд	21
22	Одесабель	22
23	Укргазбанк	23
24	ПАТ "РЕАЛ БАНК"	24
25	Луганськшахтопроходка Публічне АТ	25
26	ВАТ "Дитячий оздоровчий комплекс "Планета"	26
27	Богдан Моторс	27
28	ПАТ "ЗНКиФ "Біржовий Індексовий Фонд України"	28
29	БІБІБІБанк	29
30	Фармак	30
31	ПАТ "ФОНДОВА БІРЖА ПФТС"	31
32	Київмедпрепарат	32
33	ВАТ "Інжинірингово-виробниче підприємство "ЕНЕРГІЯ"	33
34	Дніпровський металургійний комбінат ім. Дзержинського	34
35	Центральний ГЗК	35
36	АвтоКРАЗ	36
37	Київмськбуд-1 Публічне АТ	37
38	ВАТ "Племзавод "Степной"	38
39	ПАТ "АКБ "НОВИЙ"	39
40	ПАТ КИВЕНЕРГО	40
41	ПАТ "БМУ "Запоріжстальбуд-1"	41
42	ВАТ "Племзавод "Василівка"	42
43	Запоріжжонетрив	43
44	ПуАТ "ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНА АГЕНЦІЯ "ОМЕГА"	44
45	Суднобудівний завод «Заліва»	45
46	Росава	46
47	Крименерго	47
48	Дніпропетровський металургійний завод ім. Комінтерна	48
49	Український графіт	49
50	Українська автомобільна корпорація	50
51	Гемопласт	51
52	ПАТ "ДЖЕРЕЛО СТРАХУВАННЯ"	52
53	Івано-ФранківськПромприлад	53
54	ВАТ "Запорожжюк"	54
55	Городишівський цукровий завод	55

Рейтинг пайових ЦП:		
Рейтинг акцій		
ЦП, допущені до обігу		
56	Донецький металопрокатний завод	56
57	Чернівецькобленерго	57
58	Гадяцька Сільгоспхімія Публічне АТ	58
59	Черкаська ТЕЦ	59
60	Кіровоградобленерго	60
61	Алчевський коксохімічний завод	61
62	Дніпрометиз	62
63	Київхліб	63
64	ПАТ СК «ЛЕММА»	64
65	ПАТ СК "ЛЕММА-ВІТЕ"	64
66	ВАТ "Яготинський завод продовольств"	65
67	Дніпрогаз	66
68	Укрзв'язкомбуд	67
69	Дніпропетровський трубний завод	68
70	Симферопольський завод авторувів ВАТ	69
71	Запорізька кондитерська фабрика	70
72	Кіровоградгаз	71
73	СК «Універсальна»	72
74	ПЕМ-Енерговугілля	73
75	Донецькокс	74
76	Банк Фінанси та Кредит	75
77	Дніпроспецсталь	76
78	Нафтохімія Прикарпаття	77
79	АТ "Ветропак Госкомельський Склозавод"	78
80	Львівобленерго	79
81	Дніпровагонмаш	80
82	ПАТ "Інтернет Глобал Технолоджі"	81
83	Енергетичні технології	82
84	Київський ювелірний завод	83
85	Мегабанк	84
86	ВАТ "Хмельницьке авіацелюпримство "Поділля-Авіа"	85
87	Вінницький ясо	86
88	Інтурист – Закарпаття ГТК	87
89	Азот	88
90	Павлоградвугілля	89
91	Дніпропетровський завод металоконструкцій ім. І.В.Бабушкіна	90
92	ПАТ "АБ "УЖООПСПІЛКА"	91
93	Харківський машинобудівний завод "Світло шахтаря"	92
94	ПАТ "ЕК "Житомиробленерго"	93
95	Енергомашспецсталь	94
96	ПАТ "Будівельна корпорація "Саропа-Азія-Україна"	95
97	Агрокомбанк	96
98	ПАТ "Борисфен"	97
99	Оверуцький ГЗК «Кварцит»	98
100	Криворізький центральний рудоремонтний завод	99
101	Турбоатом	100
102	Південний ГЗК	101
103	Насосенергомаш	102
104	Черкаський автобус	103
105	ПАТ "СПЕЦБУДМОНТАЖ"	104
106	Вінницяобленерго	105
107	Дружківський машинобудівний завод	106
108	ПАТ "Донецький енергозавод"	107
109	ВАТ "Галицький механічний завод"	108
110	Запоріжтрансформатор	109
111	Трест-Житлобуд-1	110
112	Івано-Франківський м'ясокомбінат	111
113	Новомосковський трубний завод	111
114	Шкіряне підприємство Світланок	111
115	Нікопольський завод феросплавів	112
116	Корюківська фабрика технічних паперів	113
117	Великозанадольський вогнетривкий комбінат	114
118	Цукровий союз Укррос	115
119	Донецькітрмаш	116
120	Житомирський маслозавод	117
121	Фармація	118
122	Ковельмолоко	119
123	Стаханівський завод феросплавів ПАТ	120
124	ПАТ "ГК "БРАТИСЛАВА"	121
125	Волінсьобленерго	122
126	Сумський машинобудівне НВО ім.Фрунзе	123

Додаток 2. Рейтинг цінних паперів ІСІ в ФБ ПФТС у 2011 році

Рейтинг ЦП ІСІ		
№	Назва/емітент	Рейтинг
Котирувальний список 2 рівня		
1	ПАТ ЗНВКФ "ЮНІВЕРСУМ"	1
2	КУА «Бізнес-Інвест»(НЗВПФ «Паритет»)	2
3	ПАТ "ЗНКІФ "РАТІБОР"(РАТІБОР)	3
4	ПАТ "ЗНВКІФ "ІННОВАЦІЯ"(ІННОВАЦІЯ)	4
5	ВАТ "ДКІФ "СОЦІНВЕСТ-ГАРАНТ"	5
6	Таурус Юкрейн	6
7	КУА «ДАН»(НДЗВПФ ДАН)	7
8	КУА «ДАН»(НЗВПФ «СТРАТЕГІЯ ІНВЕСТ»)	8
9	ІФ «Сарольські технології»	9
10	ПАТ "ЗНКІФ "ФІНГРІН КАПІТАЛ"(ФІНГРІН КАПІТАЛ)	10
11	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "ГАММА")	11
12	ЗНВКІФ Бістелінвест	12
13	КУА «Бізнес-Інвести»(НЗВПФ «Промислові фінансові інвестиції»)	13
14	ФК «Інвеста»(ПІНВФЗТ «Будінвест-1»)	14
15	ФК «Інвеста»(ПІНВФЗТ «Будінвест-2»)	15
16	ФК «Інвеста»(Пайовий інвестиційний недиверсифікований венчурний фонд закритого типу "Континент")	16
17	ВАТ "ЗНКІФ"Корп.с"(ЗНКІФ "Корпоративний Капітал")	17
18	ФК «Інвеста»(ПІНВФЗТ «Венчурний проект»)	18
19	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "ОМЕГА")	19
20	ТОВ "КУА "ДІВОДОР"(ПВІФНЗТ "ПІНТА")	20
21	ТОВ "КУА "ДІВОДОР"(ПВІФНЗТ "НІНЬЯ")	21
22	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "СВІТАНОК")	22
23	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "ЮНІТ")	23
24	ТОВ "КУА "ДІВОДОР"(ПІНФЗ "Диводор Високоприбуткові інвестиції")	24
25	ЗН КІФ АЛЬПАРІ-Інвест	25
26	ЗНКІФ "Інвеста-Фондовий"(ЗНКІФ "Інвеста-Фондовий")	26
27	ЗНКІФ "Інвеста-Нерухомість"(ЗНКІФ "Інвеста-Нерухомість")	27
28	КУА «Бізнес-Інвест»(ДІ ПФ Інтервал)	28
29	ЗНКІФ УкрСиб Фонд Нерухомості	29
30	ІФ УкрСіб Стабільний Дохід 2(ЗНКІФ «УкрСіб Стабільний Дохід 2»)	30
31	КУА «Гру Форс Компані»(ПЗНВІФ «Сток-Менеджмент»)	31
32	ЗНКІФ «Синергія-4»	32
33	ТОВ "КУА АПФ "Даліа-Фінанс"(ЗНПВІФ "Даліа-Стандарт")	33
34	ПАТ "ЗНВКІФ "РОСУКРІНВЕСТ"	34
35	ТОВ "КУА АПФ "Даліа-Фінанс"(ЗНПВІФ "Даліа-Експіт")	35
36	КУА АПФ «Укрсоц-Капітал»(ПВІФНЗ "Інвесткапітал" ТОВ "Укрсоц-Капітал")	36
37	ЗНКІФ УкрСиб Стратегічні інвестиції	37
ЦП, допущені до обігу		
1	ЗНКІФ «Інвестиційний Капітал ІІ»	1
2	ПАТ "КВІФ ГОРИЗОНТ" НВЗТ"	2
3	ТОВ "КУА "Дніпровський інвестор"(ПВІФЗТ "Дніпровський Інвестор Універсальний")	3
4	ТОВ "КУА "Дніпровський інвестор"(ПВІФНВЗТ "Оптимальний")	4
5	ВАТ ЗНКІФ "Синергія-5"	5
6	ЗНКІФ «Синергія Ріал Істейт»	6
7	ЗНКІФ "Прискорення"	7
8	КУА АПФ Дельта-Капітал(ЗНВПФ Фонд Дельта-венчурні проекти)	8
9	ТОВ "КУА "Сароінвест"(ПВІФ НВЗТ "Карпати")	9
10	КУА «ТАСК-інвест»(ПІНВЗТ «ТАСК Універсал»)	10
11	ЗНКІФ «Синергія - 7»	11
12	МГ-капітал(ПВІФНВЗТ «ПОКРОВСКИЙ ПОСАДЬ»)	12
13	Венчурні інвестиційні проекти(Міжрегіональний венчурний фонд)	13
14	ЗНКІФ «Синергія-3»	14
15	ПАТ "ЗНВКІФ "Сергеа"	15
16	ЮФНВЗТ ІТТ-Фінанс	16
17	ЗНКІФ «Синергія Бонд»	16
18	КУА «ТАСК-інвест»(ПДІФ "ФІНАРТ Перший")	17
19	КІФНВЗТ ІТТ-Капітал ІІ	18

Додаток 3. Рейтинг корпоративних облигацій в ФБ ПФТС у 2011 році

Рейтинг боргових ЦП:		
Рейтинг корпоративних облигацій		
№	Назва/емітент	Рейтинг
Котирований список 2 рівня		
1	Дочіній Банк СБєрбанку Росії (серія Е)	1
2	Промісвестбанк (серія С)	2
3	Промісвестбанк (серія В)	3
4	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія Т)	4
5	ПТК ТОВ Агроат (серія Е)	5
6	Міжнародний аеропорт Бориспіль (серія G)	6
7	Мегабанк (серія Н)	7
8	ПАТ "ГК "БРАТИСЛАВА" (серія А)	8
9	ПАТ "Банк Кредит-Дніпро" (серія F)	9
10	ТОВ "ЦЕНТР ФІНАНСОВОЇ ТА ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ" (серія А)	10
11	ПАТ "Банк Русий Стандарт" (серія В)	11
12	ПАТ "ТАСКОМБАНК" (серія С)	12
13	ТОВ "ІНВЕСТИКРЕДИТ" (серія А)	13
14	Український Професійний Банк (серія Е)	14
15	Прокредит Банк (серія G)	15
16	ПРАТ СК "ДНІПРОІНМЕТ" (серія А)	16
17	Публічне акціонерне товариство "Платинум Банк" (серія А)	17
18	АКТАБАНК ПАТ (серія А)	18
19	Проект Майстер (серія Q)	19
20	Проект Майстер (серія O)	20
21	Проект Майстер (серія S)	21
22	Омега-Автопоставка (серія А)	22
23	АКТАБАНК ПАТ (серія В)	23
24	ВТБ Банк (серія С)	24
25	ТОВ "БІЗНЕС-ЦЕНТР ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ" (серія А)	25
26	ЗАТ "ЧОРНОМОРСЬКА ТРАНСПОРТНА КОМПАНІЯ" (серія А)	26
27	ТОВ "ГРУПА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ" (серія А)	27
28	Альтера Фінанс ПРАТ (серія А)	28
29	Саро Ланг (серія В)	29
30	Проект Майстер (серія N)	30
31	Ощадбанк (серія В)	31
32	Проект Майстер (серія Т)	32
33	Глобінський м'ясокомбінат (серія А)	33
34	ТОВ "ПРОМІНЬ НІК" (серія В)	34
35	Кировградобленерго (серія В)	35
36	Центр Фінансових Рішень ФК ТОВ (серія А)	36
37	ЗАТ "Агра" (серія J)	37
38	ПАТ СК «ЛЕММА» (серія F)	38
39	ТОВ "ПРОМІНЬ НІК" (серія С)	39
40	ПАТ "ЕК "Севастопольнерго" (серія В)	40
41	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія V)	41
42	ПАТ "ЕК "Житомиробленерго" (серія В)	42
43	ПАТ "ЕК "Севастопольнерго" (серія А)	43
44	Готель «Ореанда» (серія А)	44
45	Кировградобленерго (серія А)	45
46	ТОВ "МД Груп" (серія С)	46
47	ТОВ "МД Холдинг" (серія А)	47
48	ПАТ "ЕК "Житомиробленерго" (серія А)	48
49	ТОВ "ЛОГО СФЕРА" (серія В)	49
50	ТОВ "Консалтинговий Блок" (серія В)	50
51	ТОВ "АСТРАКАРД" (серія В)	51
52	ТОВ "МД Груп" (серія D)	52
53	Науково-виробничий центр "Борщівський хіміко-фармацевтичний завод" (серія А)	53
54	ТОВ "ЛОГО СФЕРА" (серія С)	54
55	Будівельна фірма (серія А)	55
56	ПАТ КБ «Хрещатики» (серія F)	56
57	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія А)	57
58	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія В)	58
59	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія С)	59
60	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія W)	60
61	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія X)	61
62	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія Y)	62
63	Публічне АТ "Дельта Банк" (серія Z)	63
64	ПАТ "ТАСКОМБАНК" (серія В)	64
65	ТОВ "ПРОМІНЬ НІК" (серія А)	65
66	ПАТ "Веста-Дніпро" (серія С)	66
67	Богдан Моторс (серія В)	67
68	Укргазбанк (серія D)	68
69	ТОВ "ЛОГО СФЕРА" (серія А)	69
70	СЦ Чорноморець (серія А)	70
71	Бізнес-центр Примор'я (серія А)	71
72	ТОВ "Трейдолітум" (серія А)	72
73	КБ Фінансова Ініціатива (серія В)	73
74	ПАТ "Брокбізнесбанк" (серія В)	74
75	КБ Фінансова Ініціатива (серія А)	75
76	ПАТ "Веста-Дніпро" (серія А)	76
77	ЮГ КАПІТАЛ ІК ТОВ (серія А)	77
78	ЮГ КАПІТАЛ ІК ТОВ (серія В)	78
79	ПАТ "Брокбізнесбанк" (серія А)	79
80	Костянтинівський завод металургійного обладнання (серія А)	80
81	Райффайзен Банк Аваль (серія В)	81
82	ДПЕК (серія А)	82
83	ДПЕК (серія В)	83
84	Київхліб (серія А)	84
85	Імексбанк (серія А)	85
86	Проект Майстер (серія С)	86
87	Проект Майстер (серія I)	87
88	Проект Майстер (серія J)	88
89	Проект Майстер (серія K)	89
90	Проект Майстер (серія L)	90
91	Одес.Торг.Дім Сонячна Долина (серія А)	91
92	Проект Майстер (серія D)	92
93	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК Публічне АТ (серія А)	93
94	ТОВ "ЕСУ" (серія А)	94
95	ТОВ "ЕСУ" (серія В)	95
96	Авангард (серія А)	96
97	Проект Майстер (серія В)	97
98	ПАТ "ТАСКОМБАНК" (серія А)	98

Рейтинг боргових ЦП:		
Рейтинг корпоративних облигацій		
№	Назва/емітент	Рейтинг
ЦП, допущені до обігу		
1	Промісвестбанк (серія А)	1
2	СТГО "Піденна залізниця" (серія В)	2
3	Піденно-Західна залізниця (серія С)	2
4	ВТБ Банк (серія G)	3
5	Мандарин Плаза ЗАТ (серія Е)	4
6	ВТБ Банк (серія Н)	5
7	Державне підприємство "Донецька залізниця" (серія В)	6
8	ДТГО "Львівська залізниця" (серія В)	7
9	Державне підприємство "Одеська залізниця" (серія В)	7
10	Шкіряне підприємство Світланок (серія А)	8
11	ТОВ "Ковчег" (серія F)	9
12	ТОВ "Ковчег" (серія С)	10
13	ТОВ "Автобортранс" (серія В)	11
14	ТОВ "СМАРТ ПРОДАКШН" (серія А)	12
15	ТОВ "ЛІВБЕРЕЖКА ПЛЮС" (серія А)	13
16	ТОВ "ЛІВБЕРЕЖКА ПЛЮС" (серія В)	13
17	ТОВ "ЛІВБЕРЕЖКА ПЛЮС" (серія С)	13
18	АТ "КБ "СОЮЗ"	14
19	Баштанський сирзавод ЗАТ (серія А)	15
20	Пирятинський сирзавод ПРАТ (серія В)	16
21	Яготинський маслозавод БАТ (серія В)	17
22	АТ "КБ "СОЮЗ" (серія В)	18
23	АТ "КБ "СОЮЗ" (серія С)	19
24	Банк Корпоративний та Інвестиційний Банк Креді Агріколь Публічне АТ (серія D)	20
25	Банк Корпоративний та Інвестиційний Банк Креді Агріколь Публічне АТ (серія В)	21
26	Банк Корпоративний та Інвестиційний Банк Креді Агріколь Публічне АТ (серія С)	22
27	Банк Корпоративний та Інвестиційний Банк Креді Агріколь Публічне АТ (серія Е)	22
28	Банк Корпоративний та Інвестиційний Банк Креді Агріколь Публічне АТ (серія F)	22
29	Мегабанк (серія G)	23
30	ТОВ "ПЛЕЙС" (серія А)	24
31	ПАТ "Фортна-банк" (серія А)	25
32	ТОВ "Ковчег" (серія G)	26
33	ТЗОВ "РСП "Шувар" (серія А)	27
34	ТОВ "АВТО ФІНАНС СЕРВІС" (серія А)	28
35	ТОВ "БІЗНЕС НЕРУХОМОСТІ" (серія А)	28
36	ТОВ "КРЕДИТ-ГАРАНТ ЛТД" (серія А)	28
37	ТОВ "КОМПАНІЯ "БІЗНЕС ІННОВАЦІЇ"	28
38	ТОВ "АГЕНТСТВО "ІНТЕР-ФУТБОЛ" (серія А)	29
39	ФІРМА "ВЕНА" ТОВ (серія В)	30
40	ТОВ "ЛІВБЕРЕЖКА ПЛЮС" (серія D)	31
41	ТОВ "ЛІВБЕРЕЖКА ПЛЮС" (серія Е)	31
42	ТОВ "ЛІВБЕРЕЖКА ПЛЮС" (серія F)	31
43	ТОВ "Ковчег" (серія J)	32
44	ТОВ "ЯСИНУВАТСЬКИЙ АГРОСЕРВІС" (серія А)	33
45	Омега-Автопоставка (серія В)	34
46	РУШ (серія С)	35
47	ПАТ КБ «Хрещатики» (серія G)	36
48	ПАТ "Веста-Дніпро" (серія В)	37
49	ВВС-ЛТД (серія В)	38
50	ПАТ КБ «Хрещатики» (серія Н)	39
51	Кредитромбанк (серія D)	40
52	ВВС-ЛТД (серія А)	41
53	ДПЕК (серія С)	42
54	ДПЕК (серія D)	42
55	Галичина ЗАТ (серія D)	43
56	Концерн Хлібпром Публічне АТ (серія D)	44
57	Інвестбудсервіс (серія А)	45
58	Укрсоцбанк (серія D)	46
59	ТОВ «Компанія «М-Брок» (серія А)	47
60	Бізнес-Гранд (серія D)	48
61	Фора (серія В)	49
62	Іпотечна компанія «Ариадна-Фонд» (серія J)	49
63	Компанія розвитку будівництва (серія В)	49
64	Компанія розвитку будівництва (серія С)	49
65	Державна іпотечна установа (серія G)	49
66	Державна іпотечна установа (серія J)	49
67	Девелопер (серія А)	49
68	Нові будівельні матеріали (серія А)	49
69	Оздобудмеханізація (серія А)	49
70	Фірма «ПАрМ» (серія А)	49
71	Торгова мережа «Фаворит» (серія В)	49

Додаток 4. Рейтинг муніципальних облігацій та ОВДП в ФБ ПФТС у 2011 році

Рейтинг муніципальних облігацій		
№	Назва/емітент	Рейтинг
Котируваний список 2 рівня		
1	Черкаська міська рада (серія В)	1
2	Львівська міська рада (серія В)	2
3	Луганська міська рада (серія В)	3
4	Луганська міська рада (серія С)	4
5	Запорізька міська рада (серія G)	5
6	Бердянська міська рада (серія А)	6
7	Донецька міська Рада (серія D)	7
8	Вінницька міська Рада (серія F)	8
ЦП, допущені до обігу		
1	Львівська міська рада (серія А)	1
2	Львівська міська рада (серія D)	2
3	Донецька міська Рада (серія С)	3

Рейтинг ОВДП		
№	Назва/емітент	Рейтинг
Котируваний список 1 рівня		
1	Мінфін (UA4000048219), погашення 2012-02-22	1
2	Мінфін (UA4000106823), погашення 2014-01-29	2
3	Мінфін (UA4000050207), погашення 2016-09-14	3
4	Мінфін (UA4000092142), погашення 2017-04-12	4
5	Мінфін (UA4000118871), погашення 2014-04-30	5
6	Мінфін (UA4000116974), погашення 2013-04-17	6
7	Мінфін (UA4000062622), погашення 2015-08-24	7
8	Мінфін (UA4000115117), погашення 2014-03-26	8
9	Мінфін (UA4000107510), погашення 2012-12-12	9
10	Мінфін (UA4000053912), погашення 2012-04-11	10
11	Мінфін (UA4000050199), погашення 2016-04-13	11
12	Мінфін (UA4000064893), погашення 2012-03-21	12
13	Мінфін (UA4000053920), погашення 2012-04-04	13
14	Мінфін (UA3800022509), погашення 2011-09-28	14
15	Мінфін (UA4000061451), погашення 2012-10-31	15
16	Мінфін (UA4000083059), погашення 2015-08-25	16
17	Мінфін (UA4000106181), погашення 2016-07-13	17
18	Мінфін (UA4000114136), погашення 2012-03-07	18
19	Мінфін (UA4000064315), погашення 2019-03-13	19
20	Мінфін (UA4000064349), погашення 2019-09-25	20
21	Мінфін (UA4000115190), погашення 2016-03-09	21
22	Мінфін (UA4000081202), погашення 2013-08-07	22
23	Мінфін (UA4000051403), погашення 2014-05-14	23
24	Мінфін (UA4000107502), погашення 2011-10-26	24
25	Мінфін (UA4000119945), погашення 2016-08-24	25
26	Мінфін (UA4000063564), погашення 2012-09-12	26
27	Мінфін (UA4000048508), погашення 2013-10-23	27
28	Мінфін (UA4000092118), погашення 2016-02-17	28
29	Мінфін (UA4000082531), погашення 2015-08-21	29
30	Мінфін (UA4000114599), погашення 2011-12-14	30
31	Мінфін (UA4000064018), погашення 2013-02-20	31
32	Мінфін (UA4000106165), погашення 2011-04-27	32
33	Мінфін (UA4000062012), погашення 2011-11-23	33
34	Мінфін (UA4000065429), погашення 2013-03-27	34
35	Мінфін (UA4000092134), погашення 2016-07-13	35
36	Мінфін (UA4000076780), погашення 2011-07-27	36
37	Мінфін (UA4000083075), погашення 2011-08-31	37
38	Мінфін (UA4000119473), погашення 2013-05-22	38
39	Мінфін (UA4000101018), погашення 2012-06-13	39
40	Мінфін (UA4000105423), погашення 2011-07-13	40
41	Мінфін (UA4000132542), погашення 2012-06-20	41
42	Мінфін (UA4000064794), погашення 2011-04-13	42
43	Мінфін (UA4000064810), погашення 2012-03-14	43
44	Мінфін (UA4000066880), погашення 2013-09-04	44
45	Мінфін (UA4000060883), погашення 2012-09-26	45
46	Мінфін (UA4000130603), погашення 2014-11-05	46
47	Мінфін (UA4000114128), погашення 2011-09-14	47
48	Мінфін (UA4000066526), погашення 2011-05-18	48
49	Мінфін (UA4000121529), погашення 2021-09-22	49
50	Мінфін (UA4000103063), погашення 2012-12-19	50
51	Мінфін (UA4000110068), погашення 2011-08-10	51
52	Мінфін (UA4000061089), погашення 2011-10-12	52
53	Мінфін (UA4000065221), погашення 2013-03-20	53
54	Мінфін (UA4000065411), погашення 2011-03-30	54
55	Мінфін (UA4000092126), погашення 2016-06-29	55
56	Мінфін (UA4000064802), погашення 2011-09-14	56
57	Мінфін (UA4000063010), погашення 2020-03-11	57
58	Мінфін (UA4000123863), погашення 2014-07-09	58
59	Мінфін (UA4000121495), погашення 2018-11-07	59
60	Мінфін (UA4000116297), погашення 2011-10-12	60
61	Мінфін (UA4000066195), погашення 2013-07-17	61
62	Мінфін (UA4000066300), погашення 2011-06-22	62
63	Мінфін (UA4000085393), погашення 2011-03-16	63
64	Мінфін (UA4000120794), погашення 2012-06-06	64
65	Мінфін (UA4000063648), погашення 2011-01-26	65
66	Мінфін (UA4000075501), погашення 2011-04-20	66
67	Мінфін (UA4000074173), погашення 2011-02-02	67
68	Мінфін (UA4000132369), погашення 2012-12-12	68
69	Мінфін (UA4000092167), погашення 2017-08-23	69
70	Мінфін (UA4000078141), погашення 2015-07-27	70
71	Мінфін (UA4000064166), погашення 2015-01-28	71
72	Мінфін (UA4000132831), погашення 2012-03-28	72
73	Мінфін (UA4000054456), погашення 2011-04-27	72
74	Мінфін (UA4000065965), погашення 2011-02-16	72
ЦП, допущені до обігу		
1	Мінфін (XS0232329879), погашення 2015-10-13	1

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), НКЦПФР (режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua>), Міністерства фінансів України (режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>), Державного комітету статистики України (режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>), Української асоціації інвестиційного бізнесу (режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>), фондової біржі ПФТС (режим доступу: <http://www.pfts.com>), Української біржі (режим доступу: <http://www.ux.ua>), фондової біржі «Перспектива» (режим доступу: <http://fbp.com.ua>). За більш детальною інформацією з питань макроекономічних та галузевих оглядів звертайтеся до офіційного сайту НРА «Рюрік» (<http://rurik.com.ua>) або за телефоном (044) 383-04-76.

НРА «Рюрік» надає Вам право копіювати документи, надруковані або опубліковані на офіційному сайті, тільки для некомерційного використання в межах Вашої організації виключно за умови посилання на НРА «Рюрік» як джерело інформації. Користуючись цим правом, Ви погоджуєтесь, що дія визначених тут авторських і суміжних прав поширюється на будь-яку зроблену в такий спосіб копію цих документів. Кожен опублікований НРА «Рюрік» документ може містити також й інші положення про охорону прав власності й авторських прав щодо цього документа. Крім вищезазначеного, ніщо з наведеного тут не може означати передачі будь-кому будь-яким чином будь-яких авторських чи суміжних прав НРА «Рюрік» або третій стороні. Будь-який продукт, процес або технологія, зазначена в цьому документі, можуть бути об'єктом інших прав інтелектуальної власності НРА «Рюрік» і можуть не бути ліцензованими.

Ця публікація надається за принципом «як є», без жодних гарантій, прямих або непрямих включно, але не обмежуючись непрямыми гарантіями її товарної цінності, придатності для певних цілей або відсутності порушення авторських прав.

Будь-яка публікація НРА «Рюрік» може містити неточності й помилки. У публікації можуть вноситися зміни, які відображаються в наступних виданнях цих публікацій. НРА «Рюрік» може в будь-який момент без попереднього повідомлення вносити покращення та зміни в описану в цих публікаціях інформацію.

Якщо особа, що ознайомилася зі змістом опублікованого документа НРА «Рюрік», надсилає електронною поштою чи будь-яким іншим способом питання, коментарі, припущення та т. ін. щодо змісту документа НРА «Рюрік», вони вважаються не конфіденційними, НРА «Рюрік» не несе стосовно цієї інформації жодних зобов'язань і має право вільно використовувати, відтворювати, поширювати таку інформацію без будь-яких обмежень.

Далі, НРА «Рюрік» має право вільно використовувати отримані таким чином ідеї, ноу-хау й технології в будь-яких цілях включно, але не обмежуючись розробкою, виробництвом і маркетингом продуктів і послуг, де використовуються ці ідеї.

НРА «Рюрік»

☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема 52а

+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 484-00-53

e-mail: info@rurik.com.ua

[www: rurik.com.ua](http://www.rurik.com.ua)